

ΕΣΤΙΑ

ΤΟΜΟΣ ΕΝΔΕΚΑΤΟΣ

1881

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ—ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΦΡ. 6.—ΔΕΔΕΜ. ΦΡ. 8

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ
ΑΔΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΣΩΝ ΑΡΙΘ.

ΑΘΗΝΗΣΙ

Γραφείον της Έστιας: Όδου Σαββαίου, 6.

1881

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μητροπολιτη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑΑ

ἘΣΤΙΑ

ἘΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ἑνδέκατος Ἐκδόσεις ἑτησίαι: Ἐν Ἀθήναις, ἔρ. 10, ἐν ταῖς ἰσχυραῖς ἔρ. 12, ἐν τῇ φιλοδόξῳ ἔρ. 20. - Αἱ ἀνδραγαθίαι ἄρχονται ἀπὸ 1 ἰαννουαρίου ἐκάστου ἔτους καὶ εἰνε ἑτησίαι. - Γραφεῖον τῆς Διαδόσεως: Ὁδὸς Σπυριδίου, 6. 12 Μαρτίου 1881

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ

[Μυθιστορία Ι. Ρουφφίνη. - Μετάφρ. Ἀγγέλου Βλάχου].

Μυθιστορία 1881 σελ. 101.

II'

Τὸ πανδοχεῖον.

— Αὐτὸς ὁ κύριος εἶνε ἰατρός, λοιπὸν, πατέρα; ἠρώτησαν ἡ Λουκία, — διότι τοιοῦτον ἦτο τὸ ἀπλοῦν ἔνομα τῆς θυγατρὸς τοῦ ὑπερηφάνου βαρωνέτου.

— Ἔτσι λέγει, τοῦλάχιστον, ἀγαπητὴ μου, ἀπήντησεν ὁ Σιρ Ἰωάννης.

— Τί τυχερὰ ποῦ ἤμουν! παρετήρησεν ἡ νεάνις.

— Πολὺ τυχερὰ! ὑπέλαθεν ὁ Σιρ Ἰωάννης, μελονότι τὸ ἰατρικὸν τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶνε μὰ τὴν ἀλήθειαν πολὺ παράδοξον.

— Βέβαια, εἰς τὴν Ἀγγλίαν αὐτὸ θὰ ἔλεγεν ὁ κόσμος, ἀπήντησεν ἡ Λουκία, ἀλλ' εἰς τοὺς ξένους τόπους, ἡξέουρας, δὲν κυτᾶζουσιν πολὺ πολὺ τὸ ἔνδυμα. Ὅπως δὴ ποτε εἶνε καθὼς πρέπει ἀνθρωπος; παρετήρησεν τὰ χεῖρα του, πατέρα; εἶνε χεῖρα εὐγενοῦς.

— Ἦμπορεῖ, ἤμπορεῖ! εἶπεν ἐνδοικιστικῶς ὁ Σιρ Ἰωάννης.

— Θὰ εἶνε περίεργον νὰ ἦνε ἄγγλος, πατέρα; Ὅμιλοι ὠραῖα ἀγγλικά.

— Ναί, ἀλλὰ ἡ προφορά του εἶνε ξένη, ἀπήντησεν ὁ πατήρ.

Ἡ Λουκία ἐσίγησε, καὶ στηρίξασα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς, δὲν ἐφάνη διατεθειμένη νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸν διάλογον. Ἀρθεῖς οὕτω μόνος ὁ Σιρ Ἰωάννης, ἐνθυμήθη αὐτοῖς τὸν ἀμαξηλάτην, καὶ ὅλη του ἡ ὀργή, ἣς εἶχε δεσπόσει πρὸς στιγμὴν ἢ περὶ τῆς θυγατρὸς του ἀνησυρία του, ἐπανῆλθεν ἔτι σφοδρότερα, καὶ λόγοι θυμοῦ ἑμμανοῦς διέφυγον τὰ χεῖρα του. Ἦρχισεν νὰ ὑβρίζῃ τὸν ταλαίπωρον νέον εἰς καθαρωτάτην ἀγγλικὴν γλῶσσαν, ἀρτῶν αὐτὴν που καὶ που διὰ λέξεώς τινος δῆθεν ἰταλικῆς.

— Τί χαμένος κατεργάρας! ἐφώνει ὁ Σιρ Ἰωάννης, δεικνύων τὸν Πρόσπερον, ὅστις ἰστάμενος ἀκίνητος εἰς ὀλίγων βηματίων ἀπόστασιν, ἐκράτει μηχανικῶς τοὺς χαλινούς τῶν ἵππων του καὶ ἐπλάνα κύκλω ἀπαθὲς τὸ βλέμμα, ὡς εἰ οὐδόπως ἀπέβλεπεν αὐτὸν ἢ ἀπὸ πῆυτε ἤδη λεπτῶν βρυχωμένη κατὰ τῶν ὠτων του καταιγίς.

Ἡ ἀπάθεια ἐκεῖνη ἐν τούτοις οὔτε ἀδιαφορία ἦτο, οὔτε ἀναισθησία, οὔτε ἀναληγσία; ἦτο τοῦ ναντίον ἢ ἐκ τῆς ἀπελπισίας κατὰ πληγῆς.

Ἀγανακτῶν ἔτι μάλλον ἐπὶ τῇ φαινόμενῃ ἐκείνῃ ἀπαθείᾳ, ὁ Σιρ Ἰωάννης ἐδάλωσε τέλος, ὅτι, μὴ δυνάμενος νὰ παραμείνῃ μακρότερον εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον, διὰ νὰ σύρῃ τὸν ἥλιον ἐνώπιον τοῦ κακουργηδικοῦ, ἐπὶ ἀποσιγήσας φόνου ἐκ προμελέτης, ἤθελε γράψει εἰς τὸν σταθμάργον, νὰ τὸν διώξῃ. — Ὁ ἀμαξηλάτης οὐδόπως ἐταράχθη. — Νὰ τὸν διώξῃ μόνον! Διόλου. Ὁ ἀπευθύνετο προσέτι, αὐτὸς ὁ Σιρ Ἰωάννης Δάβεν εἰς τὸν ἐν Τουρίνω πρεσβευτὴν τῆς Ἀγγλίας, διότι ἀπόφασιν εἶχε νὰ δόσῃ ἐν παράδειγμα χάριν τῶν μελλόντων ἔλλων ὁδοιπόρων. — Ὁ Πρόσπερος ἔμμενεν ἀκίνητος, ὡς εἰ ἀπετέλει μέρος τοῦ γείτονος βράχου. — Δὲν θὰ ἤρκετο δὲ καὶ εἰς τοῦτο. Παντάπασι. Δὲν θὰ ἠσύχαζεν, αὐτὸς, ὁ Σιρ Ἰωάννης Δάβεν, ἂν μὴ ταχέως καὶ προσηκόντως ἀπεδίδοτο δικαιοσύνην κατὰ τοῦ φοβεροῦ ἐκείνου ἰταλοῦ ληστοῦ, ἔστω καὶ ἂν ἠναγκάζετο διὰ τοῦτο νὰ προσφύγῃ εἰς αὐτὴν τὸν βασιλεῦ τῆς Σαρδηνίας. — Ὁ Πρόσπερος, ὁ ἔνοχος Πρόσπερος ἤκουε τὴν ἦχον τῆς ἐξοργισμένης φωνῆς τοῦ βαρωνέτου; ἀλλ' ἐν μέσῳ τῆς ταραχῆς ἐκεῖνης τῶν λέξεων, οὐδὲν ἄλλο ἐσυλλογίζετο, ἢ τὸ πῶς θὰ ὑπεδέχετο αὐτὸν ὁ σταθμάργος, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἐτάραττεν αὐτὸν ἢ ὁ φόβος μὴ ἐπαθεῖ τι καίριον ἢ ὠραία κοκκαίτσα la bella signorina.

Ἡ ἐκρηγίς αὕτη τῆς ὀργῆς τοῦ ἄγγλου ἐχρησίμεισε τοῦλάχιστον εἰς τοῦτο, ὅτι ἀπασχόλησεν ἐπὶ τινὰς στιγμὰς τὴν προσοχὴν του καὶ τὸν ἔκαμνε νὰ περιμείνῃ μετὰ μείζονος ὑπομονῆς τὴν ἐπάνοδον τοῦ ἰταλοῦ ἰατροῦ.

Ἡ Μίς Δάβεν ἠσθάνθη βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην, ὅτε ἐπανῆλθε τὸ μικρὸν δῖτρογον ἀμάξιον.

— Τώρα, εἶπε φαιδρῶς ὁ ἰατρός, πρέπει νὰ χρησιμεύσωμεν ὅλοι. Ἄ! αὕτη ἡ ὀμπρέλλα μὲ στενοχωρεῖ! λαμβάνετε, κύριε, τὴν καλωσύνην, εἶπε στρεφόμενος πρὸς τὸν Σιρ Ἰωάννην, νὰ τὴν κρατήσετε ὁ ἴδιος, καὶ νὰ προσφυλάξετε τὴν κυρίαν θυγατέρα σας ἀπὸ τὸν ἥλιον; Μὲ συγχωρεῖτε πολὺ, ἀλλὰ θὰ ἦνε καλλίτερον νὰ καθίσετε πλησίον τῆς ἐκεῖ! πολὺ καλά.

Κ' ἐτοποθέτησε τὸν Σιρ Ἰωάννην παρὰ τὴν κεφαλὴν τῆς θυγατρὸς του.

— Σεῖς, ἐξηκολούθησεν ἀποτεινόμενος εἰς τοὺς

υπηρετας, καθίσαιτε εις τους πόδας της κυρίας και προσέχετε εις ό,τι σας είπω. Έγώ θά σταθώ εδώ, εις την μέση.

Και γονυπετήσας έστρεψε τά νότα προς τον Σηρ Ιωάννην και την άσθενή ούτως ώστε να μη βλέπωσι τί έμελλε να πράξει.

— Δεν θά σας κρατήσω πολύ και δεν θά σας πονέσω, προσέθηκεν, επιστροφόμενος προς στιγμήν προς την δεσποινίδα Δάβεν.

Και ταύτα είπων, έλυσε τους επιδέσμους και διέταξε τον Γιάννην και την μίς Κούτσιν, να κρατήσωσι τον πόδα της Λουκίας.

Η Λουκία διέμεινεν έντελώς ήσυχος, άδρανής και πλήρης παρηγήσεως εις τον Ιατρόν της, ως αν ήτο ούτος Ιατρός αυτής εκ νεανικής της ηλικίας. Άλλοθώς δ' είπεν πάντες οι παριστάμενοι, ούδ' αυτού του Σηρ Ιωάννου εξαίρουμένου, διετέλουν υπό τó γόνυτρον της άπλόττης και της ισχύος, υπερ άπέπνεεν ό άνήρ εκείνος.

Μία έλξις . . . εις τριγμός . . . εις στεναγμός ύπόκωφος . . .

— Έτελείωσεν! άνέκραξεν ό Ιατρός, άποσειών δια κινήματος της κεφαλής του τους από του μετώπου του σταζοντας θρόμβους ιδρώτος. Τώρα πονείτε ολιγώτερον; ήρώτησε κύπτων προς την Λουκίαν.

Η ταλαίπωρος κόρη ήτο τόσον τεταραγμένη, ώστε δύσκολον άληθώς τή ήτο να είπρ πώς εύρίσκειτο.

Άνάγκη παρέστη μετά τουτο να επιδειθ ό πούς, όπερ άπήτει μεγίστην προσοχήν και διήρκεσεν επί τινα λεπτά. Δύο μικρά πράγματα, άγνωστου φύσεως, αλλά λεπτά και έπίπεδα, εύρισκόμενα μεταξύ των επιδέσμων, ου; είχε κομίσει ό Ιατρός (τεμάχια σανίδος, κατά πλάνην πιθανότητα, τυλιγμένα εκ των προτέρων δι' ύφάσματος, ίνα μή τά έννοήσωσιν οι παριστάμενοι) προσεδέθησαν έκαστάραθεν της κνήμης, υπέρνω του επιδέσμου, και ή έγχείρησις έτελείωσεν.

Ένώ δέ ταύτα έγινοντο, τέσσαρες ρωμαλέκι και ήλιοκαείς χωρικά είχαν φέσει άπλοθν και πρόχειρον φορέον, έστρωμμένον έσωτερικώς, και άνέμενον εις μικράν απόστασιν.

— Φέρετ' εδώ ένα στρώμα! εφώνησε προς αυτός ό Ιατρός, και τάς διέταξε ν' άπολέσωσι τó ζητηθέν πλησίον της Μίς Δάβεν.

Είτα δε; έκτυλίξας μιαν σινδόνην, είπε προς την άσθενή του.

— Θα περάσωμεν τόσα αυτό τó σινδόνι ύποκάτω σας, και θά σας σηκώσωμεν έπειτα, δια να σας βάλωμεν επάνω εις τó στρώμα. Θα φέρωμεν έπειτα τó στρώμα εις τó φορέον ήσυχα ήσυχα, χωρίς να σας έγγίσωμεν διόλου εις τó πόδι, ούτε να σας πονέσωμεν. Σας παρακαλώ μόνον να μένετε ακίνητος, και να μη προσκαθήτετε κλη να μάς βοηθήσετε.

— Μου τó λέγετε και πάλιν αυτό. Είμαι λοι-

πόν επικινδύνως πληγωμένη; ήρώτησεν άνησχύως ή νέα κόρη.

— Διόλου, απήντησεν ό Ιταλός· μή φοβήσθε, σας παρακαλώ, από τάς προφυλάξεις μου.

Και κύπτων πάλιν προς αυτήν, προσέθηκε ταπεινή τή φωνή.

— Ένοείτε εύκόλως, πόσας δυσχερέστους συνεπειάς δύναται να έχη έν τυχηρόν συμβάν, χωρίς διόλου να κινδυνεύση ή ζωή του παύοντος. Τοιουτοτρόπως, παραδείγματος χάριν, ή Θεραπεία της κνήμης σας, διότι κυρίως είπεν ή κνήμη σας έπαθεν, είνε πράγμα εύκόλον, τó όποιον εξαρτάται πολύ περισσότερον από τον καιρόν και την ύπομονήν παρά από διανθήποτε χειρουργικήν επέτηδειότητα. Άλλά τó να μείνη όμως αυτή ή κνήμη, άφου Θεραπευθή, άπαράλλακτη όποια ήτον πριν πάθη, ούτε πλέον κοντή ούτε πλέον μικρά—

— προς τους λόγους τούτους ώχρίασεν ή Λουκία—είνε πράγμα πολύ διάφορον, τó όποιον άπαιτεί πολύ μεγάλην προσοχήν και ύπομονήν. Βλέπετε τόρα, διατί επιθυμώ τόσον να σας κάμω να έννοήσετε τον κίνδυνον, τον όποιον θά διετρέχετε, αν παρακούσετε τον Ιατρόν σας, προσέθηκεν ένθαρρυντικώς μειδιών. Η έλαχίστη έκ μέρους σας άμέλεια ή άπερισκεψία δύναται να ματαιώση όλην αυτόν την προσοχήν και την επιμέλειαν.

Βλέπων, εκ του βλέμματος όπερ τή άπερίθνη, ότι άρεκέτ' είπεν όπως έξασφαλίστη την εύπειθειαν της άσθενούς του, ό Ιατρός έπέκρασεν ήρέμα την σινδόνην υπό την δεσποινίδα Δάβεν, βοηθούμενος υπό της Κούτσιν· είτα δε νέσας προς τάς τρείς γυναίκας να πλησιάζωσιν, έδωκεν εις αυτές να κρατώσιν ανά έν των τεσσάρων άκρων, έήραξεν αυτός τó τέταρτον, και ή νεάνις άρρίψα ούτω ως δι' αιώρας, άπετέθη κατ' αρχάς επί του παρακειμένου στρώματος και μετηνέχθη κατόπιν εις τó φορέον. Ο Ιατρός έκάλυψεν αυτήν δι' του σκλιου της, έτοποθέτησεν έν προσκεφάλαιον υπό την κεφαλήν της και διέταξε την άναχώρησιν. Μόλις όμως εκίνησεν ή συνοδεία, και κατέστας τάς γυναίκας αίτινες εκράτουν τó φορέον, παρήγγειλεν εις αυτές να στρέψωσιν ούτω, ώστε ή πάσγουσα να έχη έμπρός την κεφαλήν της και να δύναται ούτω να βλέπη τον πατέρα της, οστις ήκολούθει εις ολίγων βημάτων απόστασιν.

— Θα ήνε εύχαρίστησις δια την κυρίαν, είπεν ό Ιατρός εις τάς τέσσαρας Ιταλίδας, να βλέπη την αγαπητήν μορφήν του πατρός της, διαρκούσης της όδοιπορίας.

Ούδεις βεβαίως ύπάρχει ό μή παρατηρήσας πολλάκις και θαυμάσας την ταχείαν αντίληψιν και την λεπτότητα των πτωχών χωρικών έν γένει, οσάκις πρόκειται περίστασις έγγίρουσα την στοργήν ήμών και την αγάπην. Άλλά τά ήλιοκαή της Ιταλίας τέκνα έγχουσιν ιδίως τó αίσθημα τουτο άνεπτυγμένον. Έά τέσσαρα εκείνα ζού-

γη όφθαλμών ύγράνθησαν υπό δακρύων και έλαμψαν ως άδάμαντες, ένθ' συνάμα δια της ιδιαιζούσης εκείνης και τοσοϋτον έκφραστικής των φωνής αι τέσσαρες γυναίκες άπέτειναν εις την Παναγίαν την εϊθισμένην επίκλησιν.

Η Λουκία ένόησεν άνευ εξηγήσεως τον λόγον της διαταχθείσης στροφής, και δι' έλαφρού νεύματος της κεφαλής ή μάλλον των βλεφάρων της, έδήλωσε μειδιώσα εις τον Ιατρόν ότι την είχαν έννοήσει. Τό βλέμμα δ' έκείνο και τó μειδίαμα άντικατοπτρίσθησαν ως ίλαρόν εγγος επί την μορφήν και την καρδίαν του Ιατρού. Τό έπισόδιον τούτο κατέστρεσε μεταξύ των δύο νέων—ό Ιατρός ήτο μόλις τριακοντούτης, —συμπαθή τιμα κοινωνίας δεσμών και ούτως είπεν ήλεκτρικόν τι βέθυμα.

— Τί λαμπρά καρδία! διανοήθη ή Λουκία.

— Τί αξιολόγητος και εύγνώμων καρδία! διανοήθη ό Ιατρός.

Είς έκάτερον αυτών επέλαμψεν ούτω ως άσραπή ή φήσις του έτέρου.

Ο Ιταλός εβάδιζε βραδέως κατόπιν του φορέου, ότε ό βρωνέτος, πλησιάζας αυτόν, τή είπεν άπροσδοκήτως:

— Είνε πρόπον νομίζω, κύριε, να σας παρηυσισθώ μόνος μου. Είμαι ό Σηρ Ιωάννης Δάβεν, εκ του Δάβεν-Χώλ, της κομητείας . . .

Ο νέος, περισπασθείς ούτω εκ των διαλογισμών του, άπακαλύθη και χαιρετίσας μετ' ίκανής φιλοφροσύνης, απήντησε:

— Κ' έγώ, κύριε, είμαι ό Ιατρός Άντώνιος, δημοτικός Ιατρός της Βορδιγέρης.

Ταύτα δε λέγων ήμιέλεισεν άμυδρώς τους όφθαλμούς, ως ει εύηρέστησεν αυτόν ιδιαιζόντως ή απάντησίς του.

Ο Σηρ Ιωάννης συνέπτυξε τά χείλη και συνέστειλε τους βρόχινάς του, ως άνήρωπος ούτινος ή όσφορησις προσεδέληθη δυσχερέτως· ούτως έμορφάζε συνήθως ό βρωνέτος, οσάκις προσεδέλλετο ή δυσχερεστείτο.

— Μου επιτρέπετε να σας έρωτήσω, έξηκολούθησεν άποτεινόμενος προς τον μετ' αυτού διαλεγόμενον δια τρόπου τοσοϋτον φιλόφρονος, ώστε καταφαίνεται προδήλος ή δυσχερέσεια αυτού (διότι ίσως τά γεγόμενα έγγένοντο χωρίς της γνώμης του)—μου επιτρέπετε να σας έρωτήσω, που πηγάζομεν;

— Συγχωρήσατέ με, φίλτατέ μου κύριε. (Αύθαδέστατε! διελογίσθη ό Σηρ Ιωάννης). Είς την βίαν και την άνησυχίαν μου δια την κυρίαν θυγατέρα σας έλησρόμισα να σας τó είπω. Πηγάζομεν εις τον μικρόν εκείνον κόκκινον οϊκίσσον, ό όποιος φνίεται εκεί κάτω, κρυμμένος μέσα εις τά δένδρα, απήντησεν ό Ιατρός δεικνύων δια του δακτύλου γηραιών τινι διώροφον οϊκίαν, είδός τι μάλλον παρηγήματος κατηρειπωμένου κατά τó ήμισυ, καμένην άριστερή της όδοϋ, έν μέσση περίπου της θέσεως, εις ήν εύρίσκοντο και τού άνω-

τέρω μνημονευθέντος χλοερού τοπειου. Είνε πανδοχείον μεμονωμένον, έξηκολούθησε, τó όποιον διατηροϋν άνθρωποι πτωχοί μεν, αλλά καλοί και τίμιοι. Δεν θά εύρετ' εκεί, σας τó λέγω με λιπύπαν μου, πολλήν άνεσιν, αλλά θά εύρετε όμως πάσαν δυνατήν περιποίησιν και προθυμίαν, και —προσέθηκε σοβαρώς,— τó σπουδαιότερον αυτήν την στιγμήν, κλίνην δια την θυγατέρα σας.

Η βίς και τά χείλη του Σηρ Ιωάννου απήντησαν δια των μορφασμών των, ότι ό βρωνέτος θά έδιδεν εύχαρίστως όλην την περιποίησιν και την προθυμίαν άντι πλειότερας προσωπικής άνέσεως. Δεν τó είπεν όμως, και άπεκρίθη μόνον:

— Άς ήνε! όσον δι' άνεσιν, δεν περιάζει. Άμα αναγκυθή ολίγον ή κόρη μου, επιστρέφομεν εις την Νίκαιαν.

— Δεν δουλεύετε σπουδαιώς, ύποθέτω! άνέκραξεν ό Ιταλός Ιταλάμενος αίφνης έκπληκτος. Καταστέλλων δ' εϋθύς τó βέθυμα του λόγου του, προσέθηκεν ήρεμώτερον,

— Δεν θά ήνε δυνατόν, φοβούμαι, — ή μάλλον είπεν είμαι βέβαιος, να όδοιπορήτη ή μίς Δάβεν, πριν παρέλθουν πολλάι . . .

Και έδίστασεν επί στιγμήν.

— Όραι; ήρώτησεν ό βρωνέτος.

— Ήμέραι, έβδομάδες, ίσως, επέρκνε λέγων άταράχως ό Ιατρός.

— Έβδομάδες; εφώνησε δια πικρομένης φωνής ό Σηρ Ιωάννης, Ιταλάμενος επίσης. Έβδομάδες! επανέλαθε παράφορος εξ άγανακτήσεως. Άδύνατον! έχω υποχρεώσεις, και δεν ήμπορώ να τάς άμελήσω. Πρόσπει να ήμαι εις τó Λονδίνον έντός δεκα ήμερών.

— Δια την κυρίαν θυγατέρα σας, λυπούμαι ότι σας τó λέγω, αυτό είνε έντελώς άδιάφορον.

— Άδιάφορον. . . έντελώς άδιάφορον υπεργύλισεν ό Σηρ Ιωάννης και διατί, παρακαλώ;

Ο τόνος δι' ού ή έρώτησις αυτη έγγένετο ήτο τοσοϋτον άπότομος, ώστε ό Ιατρός ήργισα να έρεθίζηται.

— Διότι, απήντησε ταχέως, άφου θέλετε να τó μάθετε, τó πάθημα της θυγατρος σας δεν είνε . . .

“Έμελλε να προσθέση: “ό,τι είπα κατ' αρχάς” και κύριος οίδε τί έλλα άκόμη. Βλέπων όμως την άνησυχίαν, ήτις άπεικονίσθη επί της μορφής του δυστυχούς πατρός, ό νέος Ιατρός δεν έτόλμησε να περάνη την φράσιν του, και προσέθηκε:

— Δεν είνε εξ εκείνων, τά όποια παραμελούνται.

— Ένόησα, διανοήθη ό Σηρ Ιωάννης, ήσυχάσας άμέτως. Βλέπω τί τρέχει. Ο άνθρωπος αυτός θέλει να με τρομάξη, δια να μου πάρη βσον ήμπορέση περισσότερον.

Η σκέψις δε αυτη δεν ήτο βεβαίως πρόσφορος εις καταπαράνσιν της όργης του βρωνέτου.

— Καλά, έννόησα! είπεν άτυπαρόνως, ήξού-

ρω πολύ καλά και όλος ο κόσμος ήξεύρει τί πράγμα είναι εν στραγγάλισμα! Δέν έχετε, πιστευώ, τήν αξίωσιν νά μάς κρατήσετε επ' άπειρον αίχμαλώτους, δι' έν άπλουν στραγγάλισμα.

— Νά σάς κρατήσωμεν αίχμαλώτους! άνεφώνησεν ο Ιταλός, βιαίως συσπών τās όφρυς. Κανείς δέν συλλογίζεται νά σάς κρατήση αίχμαλώτους, φίλτατέ μου κύριε.

Τό δεύτερον αυτό φίλτατέ μου κύριε, μετάφρασις άθώα του Ιταλικού caro signore mio, τύπου φιλοφροσύνης μάλλον ή οικειότητος, επηνήργησεν επί τās τεταμένα άριστοκρατικά νεύρα του Σηρ Ιωάννου, ως ο τριγυρός του βίνου επί τών εσπαθής έχόντων τό νευρικόν σύστημα.

— Δέν επέστατε εις χείρας άφρικανών πειρατών, εξηκολούθησε λέγων ο Ιατρός. Είνε πλησίον και άλλοι Ιατροί, και ήμπορείτε νά τους συμβουλευθήτε. Είς τήν Νίκαιαν είναι Ιατροί Άγγλοι, και έρωτήσατέ τους.

— Δέν έχω νά έρωτήσω κανένα, απήντησε ξηρώς ο βαρωνέτος· δέν έχω ανάγκην συμβουλής. Ότι έχω ανάγκην, είναι ν' αναχωρήσω, και ο' αναχωρήσω.

— Κάμετε όπως αγαπήτε, υπέλαβεν ο Ιταλός. Τό κατ' έμέ έχω έν καθήκον, και τό καθήκον αυτό θά τό εκπληρώσω. Η Μίς Δάβεν, σάς τό διακηρύττω με όλην τήν επιστημότητα, δέν είναι δυνατόν νά μετακινήθη ακινδύως πριν παρέλθουν τουλάχιστον τεσσαράκοντα ήμέραι.

Ταύτα δε ειπών ο νέος Ιατρός, επανέλαβε τό βήμα του, άφεις τόν βαρωνέτον μόνον με τās ιδέας του.

— Τεσσαράκοντα ήμέραι! άνέκραξεν ο Σηρ Ιωάννης, κατάπληκτος και ακίνητος, τεσσαράκοντα ήμέρας νά μείνη κανείς εις τό ίδιον μέρος! επανέλαβε και πάλιν σεσηρής γελῶν. Η άστειότης είναι πολύ άνοστη!

Στρέφων δ' αποτόμως τὰ νύτα, κατηνύθη πρὸς τόν Γιάννην, Ισάμενον όρθιον πλησίον τῆς άμαξῆς, και τόν διέταξε νά τήν οδηγήση άμέσως εις τόν έρυθρόν οικίσκον, εξετάζων προηγουμένως ποίας βλάβας είχαν ύποστη. Είτα δε παρηκολούθησε πάλιν τήν συνοδείαν δύσθυμος και βραδυπατῶν.

Η συνοδεία έφθασε μετά μικρόν εις τό τέμα. — Ίδού έφθάσαμεν, ειπεν ο Ιατρός πρὸς τήν Μίς Δάβεν, έτε οι όδοιπόροι, καταλιπόντες τήν λειωφόρον και κάμφαντες όδὸν φέρουσαν πρὸς τήν θάλασσαν, διέβησαν πρὸς τ' άριστερή θύραν, έφ' ής ερεμέαντο κλάδοι ελάτης, και διήλθον κήπον έν τῷ ήγειροτο κεραμεικτιστος οικίσκος.

Τό φορέιον αναστήθη διά κλίμακος όρθίως, κατεσκευασμένης εξωτερικῶς· είτα δε διέβησαν οι όδοιπόροι εύρειαν αίθουσαν και μετ' αυτήν άλλην μικροτέραν, και κατέληξαν εις δωμάτιον μικρόν, όπου η Λουκία και τὰ στρώματα άπετέθησαν επί μικρῆς κλίνης.

Ο Ιατρός απέπευψε τās τέσσαρας γυναίκας και στρεφόμενος πρὸς τήν άσθενή του, ήτις έφαινετο περίλυπος και άγχρά, τῆ ειπε :

— Μολούδι όλα εδώ είναι πολύ άπλά, ήμπορείτε νά ήσθε βαβάζια έτι η κλίνα και αι σινδόναι είναι καθαράι. Έφροντίσα νά τὰ ιδω πρὸν ειπῶ νά σάς μεταφέρουν εδώ.

— Είθετε πολύ καλάς, ειπεν η Λουκία δι' ασθενοῦς φωνῆς.

— Οι γυμνοί τοίχοι και η έλλειψις επίπλων σάς προξενούν ίσως δυσάρεστον έντύπωσιν, εξηκολούθησε λέγων ο Ιατρός. Οχ φροντίσωμεν έντός όλίγου νά καταστήσωμεν τό δωμάτιον κάπως φαιδρότερον. Θέλετε νά σάς παρουσιάσω τήν ξηνοδόχον σας Ρόζαν και τήν κόρην της Σπεράντσαν; Ερωτά όνόματς, πῶς προσέθηκε παρατηρήσει μείδισμα επί του προσώπου τῆς Λουκίας. Καλῆς οίωός! Και αι δύο τον είναι πολύ πρόθυμοι θά τās κάμετε εύτυχείς, δεχόμεν η περιποιήσεις των.

Η Λουκία ένευσεν ασθενῶς διά τῆς κοραλῆς πρὸς τās δύο γυναίκας, τās όποιάς, Ιστανίως παρα τήν θύραν, εδεικνυεν ο Ιατρός. Η μὲν ήτο άδη γραία, η δε άγχρά μελανόφθαλμος νεάνις· νεύσαντος δε του Άντωνίου επλησίασαν άμφοτέραι και ήσπάζθησαν τήν χείρα τῆς ώραιας ξένης, μετ' ασθεασμοῦ συνάμα και ένθουσιώδους στοργῆς.

Η λευκόδερμος, γλαυκῶπις και χρυσόκομος εκείνη άγγλις έφαινετο εις τās δύο Ιταλικῆς άγγελῆς τις μάλλον η όμοιον πρὸς αὐτάς έν.

Ο Ιατρός, εύχαριστηθείς έν τῆς συμπαιθείας ήτις έφαινετο ήδη αναπτυχθεῖσα μεταξῶ τῆς ασθενοῦς και τών ξενοχόδων τῆς, ειπεν εις τῆ Λουκίαν·

— Πρέπει νά σάς εξηγήσω, πῶς διέταξα διά τās τὰ πράγματα ὅσον ήδυνήθη καλλίτερα. Τὰ τέσσαρα δωμάτια αὐτοῦ του πατώματος, τὰ μίνα κατ'άλληλα, σάς παραχωροῦνται· αὐτὸ διά σάς, τό πλαιγιόν διά τήν Θαλυκηπόδον σας, και τό έκείθεν τῆς μεγάλης αίθούσης διά τόν πατέρα σας· Ο ύπερέτης σας θά μείνη εις τό Ισόγειον.

— Πολύ καλά θά είναι τοιουτοτρόπως, ειπεν η πτωχή Λουκία, προσπαθούσα νά φανῆ φαιδρῆ· Ελπίζω και ο πατήρ μου νά εύχαριστηθῆ.

Ο Ιταλός δέν έτόλμησε ν' αποκριθῆ εις τήν περιβουλκῆν εκείνην έλπίδα· άλλῆ τήν ήρώτησεν αν ήσθάνετο όρεξιν, και αν επεθίμει νά φάγη τίποτε.

— Όχι, σάς εύχαριστῶ, απήντησεν η νεάνη δέν πεινῶ διόλου.

— Τόσον τό καλλίτερον, εξηκολούθησεν ο Ιατρός· σάς συμβουλεύω, νά μή φάγετε επί τῷ παρόντος τίποτε στερεόν. Τώρα θά σάς άφήσω και έλπίζω έτι θά ήμπορέσετε νά κοιμηθῆτε. Όπως δήποτε μείνατε ήσυγος, και μή δοκιμάσετε νά κινήθητε· μή τό λησμονήσετε. Θά σάς σταίλω έν ποτόν από τό έπιον ήμπορέτε νά παίρνετε μίαν κούταλιάν, όσάκις θυμάτε.

— Άλλά θά σάς ιδῶ πάλιν γρήγορα; ήρώτησεν η Λουκία, φοβηθείσα κάπως έν τῆς ιδέας, ότι ο φίλος τῆς έμελλε ν' αναχωρήση.

— Μετά μίαν η δύο ώρας, απήντησεν ήσυχως ο Ιατρός· και τότε θά ιδῶμεν τι ήμπορούμεν νά κάμωμεν, δεχ' νά καταστήσωμεν κάπως άνετώτερον αὐτὸ τό δωμάτιον. Ένωθῶ έντεπι σχετικῆν πάντοτε. Όλα είναι σχετικά εις αὐτόν τόν κόσμο, non è vero ;

Έφαινετο δε, ότι στεναγμός τις εκρύπτετο υπό τό μενίδισμα, όπου συνόδευσε τήν έρώτησιν εκείνην.

— Κόψετε με τό ψαλλίδι τὰ ένδύματα τῆς κυρίας σας, διά νά τήν εκδύσετε, ειπε πρὸς τήν κυρίαν Κούτσιν, εξερχόμενος. Είνε άπρακτικητόν νά μή κινήθῆ διόλου η Μίς Δάβεν· μ' έννοεῖτε; άπρακτικητόν!

Τήν αὐτήν δε παραγγέλιαν επανέλαβεν Ιταλιστῆ πρὸς τήν Ρόζαν και τήν Σπεράντσαν.

Καταλείπων τό δωμάτιον, απήντησεν επί τῆς φλιξ τόν Σηρ Ιωάννην, όστις είχε μείνει κάτω πρὸς στιγμήν, ίνα ιδῆ αν παρηκολούθει η άμαξα.

Ήπειθῆ δε τό ήθος του βαρωνέτου οδδῶως εδεικνυεν επίθυμιαν συνδιαλέξεως, ο Ιατρός Άντωνίος εξηκολούθησε σιωπηλῶς τόν δρόμον του. Σκεφθείς όμως μετά μικρόν, ότι ο βαρωνέτος θά ειχεν ίσως νά ειπῆ τι, άφου έβλεπε τήν θυγατέρα του, παρέμεινεν επί τινας στιγμάς έν τῆ αίθούσῃ· — ως θέλωμεν όνημάζει του λοιπού τό εδρὸν δωμάτιον τῆς εισόδου. Άλλ' ο άγγλος εξήλθε, και οδηγούμενος υπό τῆς Σπεράντσης διήλθε τήν αίθουσαν ίνα μεταβῆ εις τό δωμάτιόν του, χωρίς διόλου νά παρατηρήσῃ τήν παρουσίαν του Ιατροῦ. Τότε ούτος, βλέπων ότι δέν ήτο αναγκαίως, κατέλιπε τήν οίκίαν.

Ο Σηρ Ιωάννης, είταχθείς εις τό ώρισμένον δι' αὐτόν δωμάτιον, κατέπεσε δύσθυμος επί τινος έδρας και περιέφερε κύκλω τὰ ώργισμένα του βλέμματα.

— Χαριτωμένος τόπος αληθινῶ, διά νά μείνη κανείς τεσσαράκοντα ήμέρας! άνεφώνησεν εκμαυνῆς ο βαρωνέτος. Διατί έχω και εξ' μήνας ;

Τό δωμάτιον εδικαιολόγει αληθῶς, ίσως δε και υπεραιδενεν ο, τι ειχεν ειπει ο Ιατρός πρὸς τῆς πενηρότητας του πανδοχείου. Τοίχοι λευκοί άλλοτε και υπό του χρόνου κίτρινοσπέντες, ών οὐδ' εικῶν καμμία οὐδὲ κατόπτρου τεμάχιον διέκοπτε τήν κατηφῆ μονοτονίαν, παράθυρον γυμνόν, τράπεζα γυραία εκ λευκοῦ ξύλου, δύο πενηρό κάθισματα εκ πλεκτοῦ καλάμου, επίμηκες κιθῶτιον, σχῆμα έχον φερέτρον και αποτεθειμένον έγυδς κλίνης χωρίς παραπεταματόων, πάντα ταύτα καθίσον τό δωμάτιον εκάينو όμοιον πρὸς καλίον αναχωρητοῦ μάλλον η πρὸς κοιτῶνα βαρωνέτου.

— Πρέπει χωρίς άλλο νά εξέλθωμεν από αὐτήν τήν τρύπαν, εγγύλλιζαν ο Σηρ Ιωάννης, διασελίζων έν αγανακτήσει τό δωμάτιον.

Κρότος βημάτων εγγιζόντων τόν έσταματησεν. Ο Γιάννης ήρχετο, καθ' ός ειχε λάβει διαταγῆς, νά αναφέρῃ πρὸς τόν βλαβῶν, ός ειχεν ύποστη τό άμαξιόν· έφερε δε καλάς ειδήσεις· Ειπὸς τών ύέλων, αίτινες ειχον θραυσθῆ, και άμυχῶν τινων επί τών φατωμάτων, οὐδέν άλλο ειχε πάθει η άμαξα, δυνάμενον νά έμποδίσῃ τήν εις Νίκαιαν μετάβασιν.

— Πολύ καλά, ειπεν ο Σηρ Ιωάννης; φρόντισε νά βάλουν καινούργια γυαλιὰ άμέσως.

Δυστυχῶς τό πράγμα ήτο αδύνατον. Ο Γιάννης ειχε ζητήσει πρὸς τούτου πληροφορίας, και τό αποτέλεσμα ήτο, ότι ύελοι τοιούτου μεγέθους δέν εύρίσκοντο εις τήν πλησιόχωρον πόλιν. Τούτο ακούσας ο Σηρ Ιωάννης διεββήγη εις φοβερὰ έπιφωνήματα και διεκήρυξε μετά πάσης δριμύτητος, ότι άπορον αληθῶς θά ήτο, αν ειχεν άλλως τό πράγμα. Ο δε Γιάννης εξηκολούθησεν εξηγῶν, ότι δέν ειχε κατορθώσει νά φέρῃ τήν άμαξαν έγυδς τῆς οίκίας, διότι η θύρα του κήπου ήτο λίαν στενή, και η άμαξα δέν έχωρει νά περάσῃ, δέν υπήρχε δε και άμαξοστάσιον. Τί έπρεπε νά κάμῃ;

Ο Σηρ Ιωάννης δέν απήντησεν, άλλ' εβάρδισεν εύθῶ πρὸς τήν θύραν του κήπου, και άφου συντόμως εξήτασε τόν τόπον, έβρίψεν έν βλέμμα πρὸς τήν άμαξαν, έτερον πρὸς τόν ούρανόν, εδίστασεν επί τινας στιγμάς, και διέταξεν επί τέλους τόν Γιάννην, νά σύρῃ όλίγον τό δχημα επί τό χαίλος τῆς οδοῦ, όπου ήδύνατο νά μείνη τήν νύκτα, αν τούτο καθίστατο αναγκαίον.

— Διότι, προσέθηκε στεναζών ο Σηρ Ιωάννης, αι νύκτες είναι άκόμη δροσεράι, και αν δέν κατορθώσωμεν νά φύγωμεν μετά μίαν η δύο ώρας, πράγμα άμφίβολον, τὰ κατηραμένα αὐτὰ γυαλιὰ θά μάς αναγκάσουν νά διανυκτερεύσωμεν εδώ. Αύριον όμως, εξηκολούθησεν αποφασιστικῶς ο βαρωνέτος, αύριον, με γυαλιὰ η χωρίς γυαλιὰ, αναχωροῦμεν.

— Με συγχωρεῖτε, αὐθέντα, παρατήρησεν ο Γιάννης διατάζων νομίζετε καλόν ν' αφήσωμεν τήν άμαξαν και τὰ πράγματα όλην τήν νύκτα εις τόν δρόμον ;

— Όχι βέβαια, απήντησεν ο αὐθέντης. Στάσου νά ιδῶμεν! αν αναγκασθῶμεν νά μείνωμεν εδώ, τό καλλίτερον θά ήνε νά φυλάξῃς μόνος σου τήν άμαξαν μ' έν ζευγάρι πιστόλια!

Τακτοποιήσας οὕτω τὰ πράγματα, — άμφιβάλλομεν, αν πρὸς μεγάλην του Γιάννη εύχαρίστησιν, — ο βαρωνέτος άνέβη πάλιν τήν λιθίνην κλίμακα, ήτις έφωρεν εις τόν δεύτερον όροφον, όπου ειχε στηθῆ τό κατάλυμά του, και κατηνύθη πρὸς τό δωμάτιον τῆς Λουκίας. Απήντησεν όμως έν τῷ μέσω τῆν Μίς Κούτσιν, ήτις ανήγγειλεν αὐτῷ ότι η κυρία τῆς ήσθάνετο έαυτήν λίαν καταβεβλημένην και ότι ειχε κλείσει τούς όφθαλμούς, ίνα κοιμηθῆ. Δυσαρπστηθείς έν του άγγέλματος τούτου, όπου επεκύρου τούς φόβους

του, ο Σιρ Ιωάννης απεσώθη εις τὸ δωμάτιόν του. Μόλις δὴ δεικνύει ἐν αὐτῷ τέταρτον τῆς ὕρας, καὶ καταβάς πάλιν περιπάτησεν ἄνω καὶ ἔνω πάλιν τῆς οἰκίας, προσβαίνων ἐνίοτε μέχρι τῆς ἔξω θύρας καὶ προσδιδέπων τὴν ἀμαξίαν του περίλυπος. Ἀποπειραθεὶς δὲ καὶ δεύτερον νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του καὶ ἀποτυχὼν δι' ἕν λόγον ἀπέφυγε καὶ τὸ πρῶτον, ὁ δυστυχὴς βαρυνέτος περιήλθε πολλάκις τὴν μεγάλην αἰθούσαν καὶ εἰσῆλθε τέλος εἰς τὸ δωμάτιόν του, ὅπου, ῥιφθεὶς ἐπὶ τινος ἔδρας, ἀνερίωνσε βλέπων τὸ ὠρολόγιόν του.

— Πόσον ἀργὰ περῆ ἡ ὕρα εἰς τὸν καταπραμμένον αὐτὸν τόπον!

Ὁ χρόνος ἐντούτοις εἶχε παρέλθει, ἀλλὰ παρελθὼν ἐπύξησε μόνον τὸ κινδὸν ἢ τὸ βάρος ἀθυμίας καὶ ἀνίας, ἔπερ ἐδύρουν ἐπὶ τοῦ ἀτυχοῦς εὐπατρίδου. Ἀδυναμία, φεῦ! τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως, καὶ αὐτῆς ἐτι τοῦ μεγαλοπρεπεστάτου βαρυνέτου τῆς Ἀγγλίας! Ὁ Σιρ Ιωάννης ἐπέαινα, ἐπέαινα φοβερά, καὶ ἐντρέπετο, ἠγαπάει ὅτι ἐπέαινα. Ποία σκληρὰ ἀνάγκη, καὶ ἀνάγκη ἐπιτεινόμενη ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, νὰ ζητήσῃ νὰ φάγῃ εἰς τὴν οἰκίαν ἐκείνην! νὰ καθίσῃ εἰς τὴν τράπεζαν ὑπὸ τὴν στέγην ἐκείνην! Ὁ ὠρολόγιος ἐαυτὸν ἠτήτημένον, καὶ πᾶσα τῆς θέσεώς του ἡ ἡρωϊκὴ ἐποψὴ ἐξηφανίζετο! Φιαντάσθητε τὸν Ἀντίλιον Ἰνγκουλὸν ἐπανερχόμενον εἰς Καραγῆθονα καὶ ζητοῦντα ἀμέσως ἐν . . . μπήγεται! Ὁ Σιρ Ιωάννης ἠσθάνετο πάντα ταῦτα ὁ Σιρ Ιωάννης ἐπάλαμψε γενναίως ἐπὶ τινὰ χρόνον· ἀλλ' ἐπὶ τέλος ὁ Σιρ Ιωάννης παρεδόθη. Ἐξέβαινε ἐμφύτως τὴν χεῖρα πρὸς τὸν ὠμίον καὶ κώδικος ἰδανίου — οὐτίνως οὐδὲ σιμὰ ὑπῆρχεν ἐν τῷ δωμάτιῳ — καὶ πρὸς μεγίστην αὐτοῦ ταπεινότητα ἠναγκάσθη τέλος νὰ ἐξέλθῃ ἐπὶ τῆς κλίμακος καὶ νὰ καλέσῃ τὸν ὑπηρετὴν του.

— Γιάννη, εἶπεν ὁ βαρυνέτος διὰ φωνῆς ἐκλειπόσης, πῆγαινε νὰ ἴδῃς τί ἔχει εἰς τὸ μαγειρεῖόν, ἂν, ἐννοεῖται, ὑπάρχει μαγειρεῖον εἰς αὐτὴν τὴν . . . οἰκίαν. Ὅπως δὴποτε, κύτταξέ ἂν ἠμπορεῖ νὰ εὐρεθῇ τίποτε φαγώσιμον.

Ἐνομένης ἀπαξ τῆς θυσίας, ὁ Σιρ Ιωάννης μετέβη νὰ ἴδῃ τὴν θυγατέρα του. Ταλαίπωρος Λουκία! Αὐτὴ ἀληθῶς εἶχεν ἡρωϊσμόν, διότι ἐπῆνε φοβερά.

— Ποῦ κόρη μου; ἠρώτησεν ὁ βαρυνέτος.

— Παντοῦ, πατέρα! Αἰσθάνομαι τὸν ἐαυτὸν μου ἐλκεῖνόν! Βίε τὸ πόδι μου ἴδιως ἔγω ἕνα παρὰδοξον αἰσθημα· μοῦ φαίνεται ὡς νὰ ἦτο κανὲν βουνὸν ἀπὸ φελλόν.

— Ἀλλὰ, κόρη μου, ἐννοεῖται ὅτι αὐτὸ εἶνε τῆς φαντασίας σου. Προσπάθησε νὰ κοιμηθῆς.

— Ἐπροσπάθησα, καλέ μου πατέρα, καὶ δὲν ἠμπόρεσα.

Ἠτιγὴ κόρη! Ἦτο κατάκοπος καὶ συντετριμμένη, καὶ ὅμως δὲν ἠδύνατο νὰ κλεισθῇ τοῦς ὀ-

φθαλμούς. Ὁ Σιρ Ιωάννης κατέβαλε πᾶσαν προσπάθειαν, ἵνα τὴν παρηγορήσῃ, καὶ ἀποτρέψῃ τοὺς ἐπὶ τῶν φλεγουσῶν παρειῶν τῆς ἐκλελυμένους βροστῆρους, τῆ ὑπεσχέθη ὅτι τὴν ἐπαύριον θὰ ἦτο εἰς Νίκαιαν, ὅπου θὰ εὕρισκε πᾶσαν ἑλπίσιν, ἂν ἦτο ἀνάγκη νὰ παραμείνῃ ἐκεῖ. Ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι τοῦ πατρὸς δὲν παρήγαγον τὸ προσδοκώμενον πρὸς αὐτοῦ ἀποτελεσμα. Ἡ Λουκία δὲν ἠσθάνετο τὴν δύναμιν νὰ μεταβῇ τὴν ἐπόμενον εἰς Νίκαιαν, καὶ πολὺ ὀλίγον ἐσυλλογίζετο τὰ εὐπρεπῆ δωμάτια, ἅτινα ὁ ταχυδρόμος τοῦ ὀ' ἀνεκάλυπτε ἀναμφιβόλως, ὡς ἐβεβαίω ὁ Σιρ Ιωάννης—εἰς πόλιν συγκαταλεγμένην ὑπὸ τῶσαν Ἀγγλων.

— Ἐκεῖ θὰ ἔχωμεν ἄγγλους ἰατροὺς πρώτης τάξεως, κόρη μου, προσέθηκε συμπεραίνων ὁ βαρυνέτος.

— Ὅσον δι' αὐτὸ, εἶπεν ἡ Λουκία, εἰ μὴ ἐντελῶς εὐχαριστημένη ἀπὸ τὸν ἰταλὸν αὐτὸν ἰατρὸν. Ἦνε πολὺ προσηθὴς καὶ προσεκτικώτερος ἀπ' ὅσους ἰατροὺς εἶχα, καὶ εἶχα πολλοὺς, καθὼς ἡ ξεῖρος, πατέρα.

Ὁ Σιρ Ιωάννης ἐμόρφωσεν ὡς συνήθως καὶ οὐδὲν ἀπερίθην.

— Δὲν εἶνε ἡ γνώμη σου, πατέρα; ἠρώτησε ἡ Λουκία, ἐπιμένονσα ὡς χαδευμένον παιδίον.

— Δὲν ἠξέειρα, μὰ τὴν ἀλήθειαν, Λουκία, τί νὰ σοῦ εἰπῶ. Βίβια τόσον ὀλίγον αὐτὸν τὸν κήριον. . . κ' ἐπειτα δὲν μ' ἀρέσει ν' ἀγαπῶ τόσο γρήγορα τοὺς ἀνθρώπους.

Ἐπηκολούθησε δὲ σιγῇ, διότι ἡ χριστεσσα Λουκία δὲν ἠρέσκετο νὰ τῆ ἀπαντήσῃ ταιουτοτρόπως.

Μετὰ ἡμίσειαν περίπου ὥραν μικρὸν κύττωμα ἠκούσθη ἐπὶ τῆς ἀνοικτῆς θύρας, καὶ ἡ φωνὴ τοῦ Γιάννη ἀνήγγειλεν ἐπισήμως ὅτι τὸ γένμα ἦτι παρατελειμένον.

— Ἠρέπει νὰ δοκιμάσῃς νὰ φάγῃς κἄτι, εἶπε ὁ πατήρ, ἐγειρόμενος. Ἐκ σοῦ στείλω ὀλίγον ψωδὸν ἢ κινὴν αὐγόν. Ἐκ εὐρίσονται, ὑποθέτω, εἰς τοιαῦτα πράγματα. Ὁ δ' ὠφελήθη αὐτὸ καὶ θὴ σὲ δυναμώσῃ κἄπως.

— Ὅχι, πατέρα, εἶπεν ἡ Λουκία μετ' ἀποφάσεως ὁ ἰατρὸς μοῦ ἀπηγόρευσε νὰ φάγω.

— Ἀς ἦνε, κόρη μου, κάμε σήμερον κατὰ τὴν παραγγελίαν σου, ὑπέλαθεν ἐπιμένων ἐπίσε εἰς τὰς ἰδέας του καὶ ὁ Σιρ Ιωάννης. Ἀδρῶν ἐλπίζω, θὰ ἔχῃς καλλιτέρας παραγγελίας.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν κατέλιπε τὸ δωμάτιον.

ΟΙ ΜΑΡΤΥΡΕΣ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ

[Ἐκ τῶν τοῦ Gaston Tissandier].

Διζυκοῦντος τοῦ Ἰσπανικοῦ πολέμου, ἐν ἔτι 1875, ὁ Λέων Ρουες, νέος στρατιωτικὸς χειρουργός, ἔτυχε θανάτου ἀληθῶς ἡρωϊκοῦ κατὰ τὴν ἀιματηρὰν μάχην τῆς Καμπόνης. Ἐνθ' ἡμερησίου τωδὴς ἐμάχοντο περὶ αὐτῶν, ἐθεράπευε τὸν

ραυματικὸς οὐδὲλως προσέχων ὅτι περιεβάλλετο πὸ γραμμῆς πυρός. Οἱ τραυματικαὶ ἀπέθνησκον ἐκ λαμβάνοντες τρυμάματα. Ὁ ἱερὸς καὶ ὁ βοηθός του ἀπομακρύνονται καὶ καλοῦσιν αὐτὸν εἰς ἀκτίν. Ὁ Ρουες μόνος προχωρεῖ πρὸς τὸν ἐχθρὸν ἰνῶν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς του λευκὸν μανδύον. «Σεβάσθητε τοὺς τραυματίας! ἀναφωνεῖ ἐξαιτούμαι τὴν ζωὴν αὐτῶν ἐν ὄνοματι τοῦ ποιητοῦ καὶ τῆς τιμῆς τῆς Ἰσπανίας».

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, ὑπὸ πολλῶν τρωθεῖς τρωθῶν, ἐπιπέτε νεκρός.

Ὁ Bichat, εἰς τῶν ἐνδοξοτέρων Γάλλων ἰατρῶν, ἀπέθανε τριακοντοῦτης, περὶν ὄμμα ἄλλου εἶδους ἀφοσιώσεως πρὸς τὴν ἐπιστήμην. Τὴν 8 Ἰουλίου 1802 ἐργάζετο εἰς τὸ ἀνατομικὸν χημικὸν τοῦ νοσοκομείου Hôtel Dieu, καὶ παρατήρει τὰς προόδους τῆς ἀποσυνθέσεως τοῦ δέρματος. Τὸ ἀγγεῖον, ἐν ᾗ ἐνεθέρζετο τοῦτο, τοιαύτην ἐξέπειπε δυσαδία, ὥστε πάντες οἱ μαθηταὶ ἀπαμακρύνθησαν· ἀλλ' ὁ Bichat ἰδὼν γεγενῆς τι, τὸ ὅποιον ἐφάνη αὐτῷ ἄξιον σημειώσεως, ἐνέκεινεν εἰς τὰς παρατηρήσεις του ἐν μέσῳ τῆς μεμιλωμένης ἀτμοσφαιρας. Καταβαίνων τὴν κλίμακα κατελήθη ὑπὸ συγκοπῆς καὶ ἔπεσεν αἰφνης μετ' ὀλίγου δὲ ἡμέρας ἀπεβίωσεν. Ὁ Bichat ἀπέθανεν, ἔγραψε τότε ὁ Corvisart, ἐπὶ παιδίου, ἐρ' οὐ πλεῖστα ἔπεσαν ὄμματα, ἐκτελέσας ἐν βραχυτάτῳ χρόνῳ ἔργα πολλὰ καὶ ἄξια λόγου».

Οἱ ἐκ τοῦ ἐπαγγέλματος προκύπτοντες κινδύνοι, εἰς οὓς ἐκτίθενται οἱ ἰατροὶ, οἱ τὴν τέχνην αὐτῶν ἀληθῶς ἀγαπῶντες, προστίθενται ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς ἰατρικῆς εἰς τὰς συνήθεις δυσχερεῖας τὰς κοινούσας τὴν πρόδον πασῶν ἐν γένει τῶν ἐπιστημῶν. Τῶν δυσχερευῶν τούτων παραδείγματα τινὰ ἀρνούμεθα ἐκ τοῦ βίου τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, εἰς οὓς ἡ ἀνθρωπότης ὀφείλει τὰς θεμελιώδεις ἀρχὰς τῆς φυσιολογίας καὶ τῆς θεραπευτικῆς.

Ὁ Vésale, ὅστις δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ θεμελιωτὴς τῆς ἀνατομίας, ἐμελέτησε τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ἐν μέσῳ προσκομμάτων, τὰ ὅποια ἤλεον πτοῆσαι τοὺς πλείστους τῶν νῦν μαθητῶν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην οἱ νόμοι, ὑπαίκοντες εἰς τὰς θρησκευτικὰς προλήψεις, ἀπηγόρευον τὰς ἀνατομίας. Ὁ Vésale ἐν ἡλικίᾳ δέκα ὀκτώ ἐτῶν, φλεγόμενος ὑπὸ διακκοῦς πρὸς τὴν ἐπιστήμην ἔρωτος, οὐδενὸς ἐφείθετο κόπου καὶ κινδύνου ὅπως προμηθεύῃ τὰ ἀναγκαῖα εἰς τὰς ἐργασίας αὐτοῦ πτώματα, καὶ πολλάκις μεταβαίνων μόνος περὶ λόγων ἀφὰς εἰς τὸ κοιμητήριον τῶν Ἀθῶν, ἢ εἰς τὸν λόρον τοῦ Montfaucon, ὅπου ἀπηγγονίζοντο τότε οἱ κανοῦργοι, διερινοεῖκε εἰς τοὺς κύνας τὰ σεσηπῶτα ἢ τὴν πτώματα.

Ὁ Vésale ἀνεδείχθη μεταξὺ τῶν πρώτων ἰατρῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, καὶ διετέλεσεν ἐπὶ 1. Γεννηθεὶς ἐν Βρυξέλλαις τὴν 31 Δεκεμβρίου 1511.

πολὸν χρόνον ὡς πρῶτος χειρουργός παρὰ τῷ στρατῷ τοῦ Καρόλου Β'. Μετὰ τὴν παραίτησιν τοῦ Ἀυτοκράτορος τούτου (1555) συνάδουσε τὸν υἱὸν του Φίλιππον Β'. εἰς Ἰσπανίαν, καὶ, κατὰ τινὰς συγγραφείας, κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὑπὸ τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως. Ὁ βασιλεὺς μετέβαλε τὴν ποιήν ταύτην εἰς ἐξίλωτικὴν περιήγησιν εἰς τὸν Ἅγιον Τάφον. Περὶ τῶν γεγονότων τούτων δὲν ἔχωμεν ἀκριβεῖς πληροφορίας, ἀλλὰ γνωστὸν εἶναι ὅτι ὁ Vésale μετέβη εἰς Κύπρον καὶ εἰς Ἱερουσαλήμ. Ἐπιστρέφων εἰς Βυρῶπην ὁ μέγας χειρουργός ἐναυάγησεν εἰς τὰ παράλια τῆς Ζακύνθου, ὅπου ἀπέθανε νοσήσας καὶ στερούμενος τὰ πρὸς τὸ ζῆν.

Ὁ Harvey, ὁ μέγας Harvey, εἰς ἣν ἐπιστήμην ὀφείλει τὴν ἀνακάλυψιν τῆς κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, δὲν ἀπέφυγε τὴν χλευσὴν καὶ τὸ μῖσος τῶν συγχρόνων του. Ὅτε ἐδημοσίευσεν τὰς ἀρχὰς τῆς μεγάλης κυκλοφορίας τοῦ αἵματος, αἱ νέαι ἰδέαι, ἃς ἐκοινοποίησε, καίτοι ἐρειδόμεναι ἐπὶ πολλῶν ἀποδείξεων καὶ ἐπὶ τῆς εὐσυναιδήτου ἐξετάσεως τῆς φύσεως καὶ τῶν γεγονότων, ἀπήντησαν γενικὴν ἀντίστασιν. Αἱ ἰδέαι αὐταὶ ὑπέσκαπτον ὅλας τὰς παραδεδομένας γνώσεις, ὁ δὲ περίφημος Guy-Patin, κοσμητὸς τῆς ἰατρικῆς σχολῆς τῶν Παρισίων, διὰ δημοτικωτάτης ἐρωτικῆς προσέβαλε τὸν ἀνακαλύψαντα τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος. Ὁ μέγας Μολιέρος ἐξεδίκασε τὸν διάσημον Ἀγγλον φυσιολόγον διακοινομήσας εἰς τὸν Κατὰ γαῖτας ἀσθερῆ τὸν Guy-Patin καὶ τὴν σχολὴν αὐτοῦ. «Κατὰ τοῦτο μοὶ ἀρέσκει, λέγει ὁ Diafoirus, περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Θωμᾶ ὀμιλῶν, καὶ μιμνῆται τὸ παράδειγμα μου, ὅτι τυρλῶς ἀκολουθεῖ τὰς γνώμας τῶν προγενεστέρων καὶ ὅτι οὐδέποτε ἠθέλησε νὰ ἐννοήσῃ οὐδὲ ν' ἀκούσῃ τοὺς λόγους καὶ τὰ πειράματα τῶν δεινῶν ἀνακαλύψεων τῆς ἡμετέρας ἐποχῆς, ὡς πρὸς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ ἄλλας ἰδέας τοῦ αὐτοῦ εἶδους.» Ὁ δὲ Θωμᾶς Diafoirus ἀναφωνεῖ ὁ ἴδιος: «Ἐγραψα κατὰ τῶν κυκλοφοριστῶν διατριβὴν, τὴν ὅποιαν, μετὰ τὴν ἀδειάν σου, κύριε, τολμῶ νὰ προσφέρω εἰς τὴν δεσποινίδα, ὡς ὀφειλόμενον δῶρον τῶν ἀπαρχῶν τοῦ πνεύματός μου».

Αἱ ἐξ ἀντιθέτων ἰατρικῶν δογμάτων γεννηθεῖσαι ἔχθραι ἐγίναν πολλάκις ἀφορμὴ συγερῶν ἐγκλημάτων. Ὁ Γερμανὸς ἀνατόμος Γεώργιος Βίρσουγγ ἀνεκάλυψεν ἐν Πάδοβῳ τῷ 1642 τὸν κυριώτερον ἐκφορητικὸν πόρον τοῦ παγκρέατος καὶ διέδωκεν οὐκ ὀλίγα ἰδέας περὶ τῆς ἀνατομικῆς ἡμῶν συστάσεως. Ὁ Βίρσουγγ, γενόμενος περίφημος, ἐκίνησε τὸν φίλον ἀνατόμου τινὸς ἰατροῦ ὀνόματι Cambier, ὅστις ἐξήσκει τὴν ἰατρικὴν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει. Ὁ Cambier ἠμφισβήτησε τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ Γερμανοῦ φυσιολόγου καὶ ἠρηγῆθη ἐπιμόμως τὴν ὑπαρξίν τοῦ ἐκφορητικοῦ πόρου τοῦ παγκρέατος. Ὁ Βίρσουγγ ἤλεγε

δημοσίη τὸν ἀντίπαλόν του καὶ ἀπεστόμωσεν αὐτὸν διὰ τῆς ἀκαταμάχητου ἐν γλωττίαις τῶν γεγο-
νότων. Ὁ Δαλιμάτης ἱατρὸς τοιαύτην ἠσθάνθη ἐπὶ
τούτῳ ἀισχύρην, ὥστε ἀπεράσισε νὰ ἐκδικηθῆ,
ἠμέραν δὲ τινα ἐπλησθεὶς διὰ καρβίνου καὶ και-
ροφυλακτικῆς τὴν στιγμήν καθ' ἣν ἔβρισσε ἐξήρ-
χαστο τῆς οὐκίας του, ἐπυροβόλησε κατ' αὐ-
τοῦ καὶ τὸν ἐφόνευσεν ἐπὶ παρουσίᾳ τῶν μαθη-
τῶν του εἰς συνάντησιν αὐτοῦ ἐρχομένων.

Ὁ χειρουργὸς **Delpach** ἀπέθανε κατὰ τὸν αὐ-
τὸν σχεδὸν τρόπον. Τὴν 29 Ὀκτωβρίου 1832
ἐδόλοφονήθη ὑφ' ἐνός τῶν πελατῶν του, πυροβο-
λήσαντος κατ' αὐτοῦ.

Ὁ ἰαστῆρ **Dombey** δὲν ἐδόλοφονήθη μὲν, ἀλλ'
ἐξῆσε βίον πολυπλάνητον καὶ ἔτυχε θανάτου
τραγικοῦ. Ὁ περίφημος οὗτος ἱατρὸς καὶ βοτα-
νικὸς ἐγεννήθη ἐν Μακὼν τὴν 20 Φεβρουαρίου
1742. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ, πτωχοὶ ὄντες, ἀνέθρε-
ψαν αὐτὸν κακῶς καὶ κακῶς τὸν μετεχειρίζοντο.
Ὁ νέος **Dombey** ἀπέδρα εἰς Μομπελιέρον, ὅπου πα-
ρέλαθεν αὐτὸν εἰς τῶν συγγενῶν του, ὁ διάσημος
Κομμερσιόν. Παρ' αὐτῷ διαμένων ἠγάπησε τὴν
βοτανικὴν καὶ διακούςας τὰ μαθήματα τῆς ἱα-
τρικῆς, ἀνεβίβη διδάκτωρ τῷ 1768. Μετὰ
τινα ἔτη ὁ **Dombey** ἤκουσεν ἐν Παρισίοις τὰ μα-
θήματα τοῦ **Jussieu** καὶ τοῦ **Lemonnier** καὶ δια-
κρίθει δὲ ἔργων τινῶν πρωτοτύπων, ἔτυχε τῆς
προστασίας τοῦ **Turgot**. Ὁ μέγας ὑπουργὸς διώ-
ριπεν αὐτὸν ἱατρὸν καὶ βοτανικὸν παρὰ τῷ Βα-
σιλικῷ Κήπῳ, καὶ ἐντείλατο αὐτῷ νὰ διερευνησῇ
τὴν Ἰσπανικὴν Ἀμερικὴν καὶ νὰ ἐξετάσῃ ποῖα
τῶν χρησίμων φυτῶν ἠδύνατο νὰ ἐγκαλιματισθῶ-
σιν ἐν Γαλλίᾳ.

Ὁ **Dombey** ἐπεβίβασθη εἰς Κάδιζα τὴν 20
Ὀκτωβρίου 1777, ἔχων μετ' ἐκαστοῦ δύο Ἰσπα-
νοὺς βοτανικοὺς, τὴν Ρουίξ καὶ τὴν Παβόν. Φιλά-
σας εἰς Καλλιάν τῆς Περούβιας, ὁ ἱατρὸς τοῦ
βασιλέως ἤρξατο βοτανολογῶν ἐν τῇ χώρᾳ, καὶ
ἐδημοσίευσεν πλείους παρατηρήσεις νέας ἐπὶ τοῦ
περουβιανοῦ δένδρου (quinquina). Ἀπέστειλε δὲ
εἰς Γαλλίαν τὸ ἀποτέλεσμα τῶν πρώτων αὐτοῦ
ἐργασιῶν, ἀλλὰ τὸ πλοῖον τὸ φέρων τὰ ἐπιστη-
μονικὰ τὰυτά πλοῖον, συνελήθη ὑπὸ τῶν Ἀγγ-
λων (1780), τὸ δὲ φορτίον αὐτοῦ διασκορπίσθη.
Ἐν τούτοις ὁ ἀτυχὴς ἐπιστῆμων ἀπεστερεῖτο ἐν
Καλλιᾷ ἔλων τῶν ζωγραφημάτων αὐτοῦ. Ὁ
Ἰσπανὸς διωκτικὸς κατέσχεν αὐτὰ ἐπὶ τῇ προ-
φάσει ὅτι ἦσαν ἔργα Ἰσπανῶν καλλιτεχνῶν.

Ὁ **Dombey** διεβίων τὴν Χιλήν, ἐφθασεν εἰς
Concepcion, καὶ ὄν χρόνον νόσος μεταδοτικὴ
ἐλυμαίνετο τὴν πόλιν, ἀντι δὲ ν' ἀναχωρήσῃ διε-
μεινεν ἐκεῖ καὶ ἀφιέρωσε τὸν καιρὸν αὐτοῦ καὶ τὴν
περιθυσίαν εἰς τὴν περίθαλψιν τῶν κατοίκων, ἔ-
πειτα δὲ ἐξήσλοῦθη τῆς ἐσεύνης του. Ὅτε
μετὰ τινα χρόνον ἐπανήλθεν εἰς Κάδιζα, τὰ μι-
κροτάτα αὐτοῦ κατεσχέθησαν ὑπὸ τῶν ἀρχῶν. Ἐν
Παρισίοις ὁ **Buffon** ὑπεβίβη τὸν περιφανῆ ἱα-

τρὸν, ἀλλ' ἔνεκα τῶν συμφορῶν καὶ τῆς κατα-
δρομῆς, τὰς ὁποίας εἶχεν ὑποστή, οὐδέμιαν ἠθέ-
λησε νὰ δεχθῆ τὸν προτεινομένον αὐτῷ τιμῶν,
καὶ ἀπεποιήθη νὰ συγκαταταχθῆ μετὰ τῶν
ὑποψηφίων πρὸς ἀναπλήρωσιν τοῦ **Guettard** εἰς
τὴν Ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν. Τὸν Ὀκτώβριον
τοῦ 1793 ὁ **Dombey**, ἀποσταλεὶς εἰς τὰς Ἠνω-
μένας Πολιτείας, συνελήθη ὑπὸ πειρατῶν καὶ
ἐφυλακίσθη εἰς τὰς φυλακὰς τοῦ Μόντ-Σερράτ,
ὅπου ἀπέθανε. Τὰ συγγράμματά του ἐδημοσιεύ-
θησαν μετὰ τὸν θάνατόν του τῇ φροντίδι τοῦ
βοτανικοῦ **Lheritier de Brutelles**.

Μετὰ τὴν τῶν ἀνδρῶν, εἰς οὓς ἡ ἀνθρωπότης
ἀρεῖται τὴν ἀνακάλυψιν τῶν ἀναισθητικῶν, τὰ
ὁποία παρέχουσιν ὕπνον τεχνικὸν καὶ ἀναισθη-
σίαν πρὸς τὸν πόνον, ἀρεῖλομεν νὰ μνημονοῦσα-
μεν ἄνδρα ἀτυχῆ, τὸν Ὀράτιον Οὐέλς, ὅστις ἐξε-
τέλεσε τὰ πρώτα πειράματα ἐπὶ τοῦ αἰθέρου
μετὰ τὰ ἀξιοσημεῖωτα ἀποτελέσματα, τὰ ὑπὸ
τοῦ Δάβη διὰ τοῦ πρωτοξείδιου τοῦ ἀζώτου ἐπι-
τευχθέντα.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, καθ' ἣν οὐδὲ ἰδίαν
εἶχον περὶ τῆς ἰδιαιότητος ἐνεργείας τῶν τοιοῦ-
των σωμάτων, μεγίστη ἐνεποιήσαν ἐκπλήξιν τὰ
πειράματα τοῦ διασημοῦ χημικοῦ Δάβη. Τὸ
πρωτοξείδιον τοῦ ἀζώτου ἔλαβε μεγάλην φήμην,
πανταχοῦ ἐγένετο λόγος περὶ τοῦ παραδόξου
τούτου ἀερίου.

Τῷ 1799 ὁ ἱατρὸς **Beddoes** εἶχεν ἰδρύσει ἐν
Κλιφτον παρὰ τὸ Βρίστολ τὴν πνευματικὴν ἱ-
ταίριαν, σκοπὸν ἔχουσαν τὴν ἐξέτασιν τῶν ὑπὸ
τοῦ **Cavendish** καὶ τοῦ **Πρίστλεϋ** ἀρτι ἀνακαλυ-
φθέντων ἀερίων. Ὁ Δάβη, μέλος τῆς εταιρίας
ταύτης, εἶχεν ἐντολὴν νὰ μελετήσῃ τὰς χημι-
κὰς ιδιότητας τῶν νέων γνωσθέντων ἀερίων καὶ νὰ
ἐξετάσῃ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπι-
νου ὀργανισμοῦ. Ὡς ἐκ περιέργου συγκυρίας τὸ
πρώτον ἀέριον, τὸ ὁποῖον ἀνέπνευσεν ὁ περιγ-
νής πειραματοποιὸς, ἦτο τὸ πρωτοξείδιον τοῦ
ἀζώτου.

Ἡ φήμη τῆς «Πνευματικῆς Ἐταιρίας» διεβόη-
μετ' οὐ πολὺ εἰς ἅπασαν τὴν Εὐρώπην. Παντα-
χοῦ τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Γαλλίας ἠθέλησαν ν'
ἀναπνεύσασθαι τὸ πρωτοξείδιον τοῦ ἀζώτου. Τὸς
πάντας ἐξέπληντεν ἡ παράδοξος ἰδιότης, ἣν ἐπέ-
κμητο τὸ νέον ἀέριον τοῦ κινεῖν τὴν γέλωτα
ὀλίγοι πειραματοποιοὶ παρατήρησαν ὅτι ἠδύνατο
πρὸς τούτους νὰ καταπαύσῃ ἢ νὰ ἐξουθενώσῃ
τὴν σωματικὴν πόνον. Τὸ σπουδαῖον τοῦτο γε-
γονός δὲν διέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ ἀγγίλου
Δάβη. «Τὸ πρωτοξείδιον τοῦ ἀζώτου, λέγει, ὁ μέ-
γας χημικὸς, φαίνεται ἔργον τὴν ἰδιότητα τοῦ
ἀπαλλάττειν τοῦ πόνου, θέλει δὲ πιθανῶς χρησι-
μοποιηθῆ μετ' ἐπιτυχίας εἰς τὰς χειρουργικὰς
ἐγγειώσεις, ὅσαι συνεπύγνεται μεγάλαν ἀπώλειαν
αἵματος».

Τῷ 1844 ὁ Ὀράτιος Οὐέλς, ὅστις ἐξῆσσε

τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ὀδοντοῦκτροῦ ἐν Χάρτφορντ
τῆς ἐπαρχίας Κονεκτικουτ τῶν Ἠνωμένων Πολι-
τειῶν, θελήσας νὰ ἐξακριβώσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ Δάβη
λεγόμενα, ἀνέπνευσε τὸ πρωτοξείδιον τοῦ ἀζώτου
καὶ ὑπεβλήθη εἰς τὴν ἐκρίζωσιν ὀδόντος, χωρὶς
νὰ αἰσθανθῆ τὸν ἐλάχιστον πόνον. Κατόπιν ἐπα-
νέλαθε τὸ ἀξιοσημεῖωτον τοῦτο πείραμα ἐπὶ τινῶν
πελατῶν του, οὓς ἐξέπληξε τὸ ἐπιτευχθέν ἀποτέ-
λεσμα. Ὁ Ὀράτιος Οὐέλς ἐδοκίμασεν ἐπίσης τὸν
θεῖκόν αἰθέρα ὡς ἀναισθητικόν, ἀλλὰ προετίμησε
τὸ φαιδρυντικὸν ἀέριον, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐπι τοῦ
ὀργανισμοῦ ἐπίδρασις τῷ ἔργῳ λυσιτελεστέρα.

Ὁ Οὐέλς μετέβη εἰς Βόσταν, ὅπου καταδείξῃ
τὰ καινοφανῆ ταῦτα γεγονότα εἰς τὴν ἱατρικὴν
σχολήν, Ἐκεῖ συνήτησεν ἕνα τῶν πρώων συνε-
ταίρων του, τὸν Μόρτων, ὡς καὶ τὸν ἱατρὸν
Jackson, εἰς οὓς ἀνεκοίνωσε τὰ πειράματά του.
Ὁ Οὐέλς προσκλήθει νὰ ἐκτελέσῃ τὸ πείραμα
ἐνώπιον τῶν φοιτητῶν τῆς ἱατρικῆς ἐν τῷ νοσο-
κομείῳ τοῦ Βόστων, διέθεσε τὰς συσκευὰς αὐτοῦ
εἰς τὴν αἰθουσάν τῶν ἐγγειώσεων καὶ ὑπέβαλεν
εἰς τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἀερίου ἀσθενῆ τινα ἔχοντα
ὀδόντα περιθονισμένον, τὸν ὁποῖον ἐξεβρίξωσεν,
ἀλλ' ὁ πάσχων, ὅστις δὲν ἦτο ἀναίσθητος, ἀνε-
βόησε γοερώς. Ὁ Οὐέλς μετεχειρίσθη πιθανῶς
ἀέριον κακῶς παρασκευασθὲν ὁμοιωθῆποτε ὁ γέ-
λως τῶν μαθητῶν κατήσχυεν τὸν δυστυχῆ ἐγ-
χειριστὴν, τοσαύτον δ' ἐταράχθη ἐκ τοῦ συμβε-
θικότητος τούτου, ὥστε παρήτησε τὸ ἐπάγγελμα
τοῦ ὀδοντοῦκτροῦ.

Ἐν τούτοις ὁ Μόρτων καὶ ὁ **Jackson** ἐξηκο-
λοῦθησαν ἐπιτυχῶς τὰ ἀναισθητικὰ πειράματα
διὰ τοῦ πρωτοξειδίου τοῦ ἀζώτου καὶ τοῦ αἰθέ-
ρου. Ἡ ἐπιτυχία τῶν ἐργασιῶν τῶν ἐγινε μετ' οὐ
πολὺ πανταχοῦ γνωστῇ, καὶ ἡ Εὐρώπη δλόκληρος
ἐχειρίτισε μετ' ἐπευφημιῶν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ
αἰθέρου.

Ὁ Ὀράτιος Οὐέλς, οὗ τὸ ὄνομα εἶχε λησμο-
νηθῆ, μετέβη εἰς Ἀγγλίαν ὅπως διεκδικήσῃ τὰ
δικαιώματά του, ἀλλὰ πάντες ἀπέρυσαν αὐτὸν
ἐν Λονδίνω. Τῷ 1857 ἦλθεν εἰς Παρισίους, ὅπου
ἐπίσης ἀπέτυχε. Περιεβλήθη εἰς μεγίστην πέναν,
ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἠνωμένας Πολιτείας ἐν ἄρχῃ
ἀθυμίας, καὶ ἀποφασίσας ν' αὐτοκτονήσῃ, ἤνοιξε
τὰς φλέβας του ἐντὸς λουτροῦ, ὅτε δὲ ἀνεγνω-
ρίσθη τὸ πτώμα του, εἶδον ὅτι ἐκράτει φιλάνθρω-
πίαν. Ὁ ἀτυχὴς ἐφευρέτης ἠθέλησε νὰ χρησι-
μοποιήσῃ ὅπως ἀποθάνῃ τὴν ἀνακάλυψιν, δι' ἧς
ἦλπιζε νὰ δοξασθῇ.

Ὁ θάνατός του οὐδέμιαν ἐπροξένησεν ἐντόπω-
σιν, οὐδεὶς ἐλυπήθη οὐδὲ ἐκλαυσεν αὐτόν. Κατὰ
τὴν αὐτὴν περίπτου ἐποχὴν ὁ **Jackson** ἐλάμβανε
παρὰ τοῦ Ἰνστιτούτου τῆς Γαλλίας τὸ ὑπὸ τοῦ
Montyon δορισθὲν βραβεῖον, ὁ δὲ Μόρτων ἠθροίξε
τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν δικαιωμάτων του
κέρδη.

Ἦττον ἀγνώμονες αἱ μέλλουσαι γενεαὶ, λέγει

ὁ **Figuiet**, θέλουσιν ἀναφέρει μετ' ἐγνωμοσύνης,
ἅμα δὲ καὶ οὐκίου, τὸ ὄνομα τοῦ ἀτυχοῦς ἀν-
δρός, ὅστις ἀποῦ ἐπροίκισε τὴν ἀνθρωπότητα
δι' ἀθανάτου εφευρητήματος, ἀπέθανεν ἐξ ἀπει-
πισίας εἰς τινα γωνίαν τοῦ νέου κόσμου».

ΕΙΣΑΓ. Σ. ΣΑΡΤΙΟΣ

ΟΙ ΦΑΡΜΑΚΟΠΟΙΟΙ

Ἐν τοῖς ἀρχαίοις χρόνοις καὶ κατὰ τὸν μέσον αἰῶνα,
τὰ πρώτα ἔχθη τῆς φαρμακευτικῆς ἀναφορῶν
ται παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ Αἰγυπτίοις, προϊόντος
δὲ τοῦ χρόνου παρ' Ἰουδαίοις καὶ τοῖς Ἑλλησιν.
Οἱ ἱεροφάνται τῶν πρώτων τούτων ἐθνῶν ἐνη-
σχολοῦντο ἐν τῇ ἐσεύνῃ τῆς περιστοιχούσης αὐ-
τοὺς φύσεως καὶ ἐν τῇ ἐφαρμογῇ τῶν φυσικῶν
προϊόντων πρὸς μακροβιότητα τοῦ ἀνθρώπου. Οἱ
ἱερεῖς τῶν Ἰνδῶν καὶ Αἰγυπτίων ἦσαν οἱ θεραπεύ-
οντες τὰ τραύματα καὶ τὰς νόσους, δι' ἧς καὶ κα-
τεγίνοντο εἰς τὴν σπουδὴν καὶ ἐξακρίβωσιν τῶν
ἰδιοτήτων τῶν φυτῶν. Ἦσαν δὲ παρ' αὐτοῖς γνω-
στὰ πολλὰ τῶν φυτικῶν φαρμάκων, ὡς ἡ σιμόρνα,
ἡ μασπίχη, τὸ ὀλίβανον, τὸ μοσχοκάρυον, ἡ κα-
νέλλα καὶ τινα ἄλλα.

Οἱ Ἕλληνες μετὰ ταῦτα ἔμαθον τὴν ἱατρικὴν
ἐπιστήμην εἰς τοὺς ναοὺς τῶν Αἰγυπτίων. Οἱ
μᾶλλον διακεκριμένοι ἱατροὶ τῶν Ἑλλήνων ὡς
ὁ Ἱπποκράτης καὶ Πυθαγόρας, κατεσκεύαζον καὶ
διένεμον φάρμακα, ἐν καὶ δὲν εἶναι ἀπίθανον,
ὅτι αἱ ἐργασίαι αὗται ἐγίνοντο παρ' ἄλλων ἀν-
θρώπων ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐπίβλεψιν αὐτῶν.

Ἐκ πλείοντων Ἑλλήνων συγγραφέων ἐξάγει-
ται πρὸς τούτους ὅτι οἱ μετὰ τὸν Ἱπποκράτην ἱ-
ατροὶ εἶχον ἰδικίτερα φαρμακεία, ἱατρικὰ καλοῦ-
μενα, ἐν οἷς ἐξετέλουσαν χειρουργικὰς ἐργασίας καὶ
ἐπώλουσαν φάρμακα· οἱ δὲ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης βίβο-
τόμοι ἐνησχολοῦντο μὲ τὰς τῶν φαρμάκων πα-
ρασκευὰς διδάχθέντες παρὰ τῶν τότε ἱατρῶν τὴν
συλλογὴν καὶ χρησιμοποίησιν τῶν φαρμακευτι-
κῶν φυτῶν. Τινὲς τῶν βίβοτόμων τούτων ὡς ἡ χ.
Γρασίας ὁ ἐκ Μαντινείας, ὁ Βύδαμος καὶ τινες
ἄλλοι διεκρίθησαν ἰδίως διὰ τὰς βοτανικὰς τῶν
γνώσεις συγγράψαντες μάλιστα καὶ τινα περὶ φυ-
τολογίας. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς δὲ τοῦ Ἀριστοτέλους
περίπου 350 π. Χ. ἐκλήθησαν οἱ βίβοτόμοι οὗ-
τοι φαρμακοπόται, ὄνομα ὅπερ ἔλαβε καὶ αὐτὸς
ὁ Ἀριστοτέλης βραδύτερον παρὰ τοῦ Ἐπικούρου,
καθότι ἐνησχολεῖτο καὶ οὗτος κατὰ τὴν νεότητά
του εἰς τὴν συλλογὴν καὶ πώλησιν φαρμακευτι-
κῶν φυτῶν.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῶν κατακτήσεων τοῦ με-
γάλου Ἀλεξάνδρου ἐν Ἰνδίας, Περσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ
300 περίπου π. Χ., ηὔξησε τὸ ποσὸν τῶν ἐγνω-
σμένων φαρμάκων διὰ πολλῶν νέων καὶ ἐγκαθη-
δρῶν ἐπὶ τῆς βασιλείας τῶν Πτολεμαίων ἱατρι-
κὸν σχολεῖον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐν τῷ τότε κέντρῳ
τοῦ ἐμπορίου, τῆς ναυτιλίας καὶ τῶν ἐπιστη-
μῶν· ἐπεκτάθησαν αἱ γνώσεις τῆς ἱατρικῆς, ἦτις

και υποδιερέθη εις τὸν χειρουργικὸν δικαιοδικὸν καὶ φαρμακευτικὸν κλάδον.

Πλείστοι ὄσοι ἐνησχολοῦντο κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην μετὰ Ουαμαστοῦ ζήλου εἰς τὴν σπουδὴν τῶν φαρμάκων, καὶ ἡ ἱστορία διατήρησε τὰ ὄνόματα τινῶν συγγραψάντων ἐπὶ τούτων· οὕτω λ. χ. 200 π. Χ. Μαντίας ὁ Πρόφελος συνέγραψε βιβλίον περὶ τῆς κατασκευῆς τῶν φαρμάκων καὶ τῶν τότε διασημοτέρων φαρμακείων· ὡσαύτως ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Πρακλείδης ὁ Ταράντιος καὶ Ἐρως ὁ ἐκ τῆς Καππαδοκίας συνέγραψαν ἀμφοτέρω περὶ φαρμακευτικῆς, πλουτίσαντες οὕτω τὰς περὶ τῶν φαρμάκων γνώσεις.

Μετὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ἐν Ἀσίᾳ καὶ Αἰγύπτῳ ἑλληνικῶν ἀποικιῶν παρὰ τῶν Ῥωμαίων ἐνησχολήθησαν καὶ οὗτοι εἰς τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην θεωροῦντες ὡς σπουδαιότατον αὐτῆς κλάδον τὸν περὶ τὰς φαρμακευτικὰς ὕλας ἀσχολούμενον. Τινὲς τῶν ἐν Ῥώμῃ ἰατρῶν ὡς ὁ Σεριδόνιος, ὁ Λάργος, ὁ Διοσκορίδης, ὁ Γαληνὸς καὶ τινες ἄλλοι συνέγραψαν περὶ καταγωγῆς, κατασκευῆς καὶ χαρακτῆρων τῶν φαρμακευτικῶν οὐσιῶν. Ἢ τότε ἐντελής κατάστασις τῆς ἰατρικῆς καταφαίνεται ἐκ τινος μέχρι τῆς σήμερον γνωστοῦ φαρμάκου ἐνὸς τῶν διασημοτέρων τῆς Ῥώμης ἰατρῶν, ἦτοι τῆς Θηριεργίας τοῦ Ἀνδρομάχου, πρὸς παρασκευὴν τοῦ ὁποῦ ἐχρησιμοποιοῦντο ὑπὲρ τὰς 60 οὐσίας, ὧν αἱ πλείστα ἐκέντητο ἐναντίαν ἱαματικῆν ἐνέργειαν.

Ἐνεκα δὲ τῆς κακῆς καταστάσεως τῆς ἰατρικῆς ἀτυνομίας παρὰ Ῥωμαίους, πλείστοι ὄσοι ἀγύρται καὶ ἐμπειρικοὶ ἐπλημμύρησαν τὴν Ῥωμαϊκὴν ἐπικράτειαν· οἱ λεγόμενοι Aromatopoli, Seplesarii, Unguentarii, Pigmentarii Medicamentarii ἐκεῖνης τῆς ἐποχῆς, δὲν ἦσαν εἰμὴ ἄθροισμα ἀγυρτῶν καὶ φαρμακευτῶν ἐμπειρικῶν, αἵτινες ἔφεραν δυστυχὸς οὐα ὀλίγην σύγχυσιν εἰς τὴν καθόλου ἰατρικὴν ἐπιστήμην.

Μετὰ τὴν κατὰπτωσιν τῆς ἰσχύος τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐπικρατείας καὶ τῆς εἰσβολῆς τῶν Οὐνκων καὶ Γότθων ἐν αὐτῇ κατέπεσε καὶ ἡ Ῥωμαϊκὴ ἰατρικὴ. Κατὰ τὸν ἑβδόμον ἑξαῖωνα αἰὼνα κατακτήσαντες οἱ Ἀράβες τὴν Ἑλλάδα καὶ Αἴγυπτον συνήθησαν τοὺς Οὐαυρούς τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν μετὰ μεγάλης ἀκριβείας ἐνεκα τοῦ ζήλου, ὃν εἶχον οἱ ἡγεμόνες αὐτῶν πρὸς τὰς ἐπιστήμας· ἐγκαθίδρυσαν βιβλιοθήκας καὶ σχολεῖα, περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ ὀγδόου αἰῶνος τὴν ἐν Bagdat διὰ τὸν Ἀκαδημία. Ἐοῦστησαν νοσοκομεῖα, διοργάνωσαν ἰατρικὴν ἀτυνομίαν, καὶ πρὸς εὐκόλυνσιν τῆς ἰατρικῆς διδασκαλίας κατήρτισαν αὐτόθι καὶ τὸ πρῶτον δημόσιον Φαρμακεῖον.

Μετὰ ἀξιοπαίνου ζήλου ἐνησχολήθησαν οἱ Ἀράβες εἰς τὰ τῆς χημείας καὶ φαρμακευτικῆς καὶ συνεπέια τῆς εἰσαγωγῆς ἰατρικῆς ἀτυνομίας ἀνετέθη ἡ κατασκευὴ τῶν φαρμάκων εἰς ἰδιαιτέρους καὶ παρὰ τῆς ἀρχῆς διορισθέντας φαρμα-

κοποῦς ἐπιτηρουμένους παρ' αὐτῆς πρὸς κώλυσιν τῶν κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην εἰσαχθεισῶν νοθεύσεων τῶν φαρμάκων. Αἰδὸ καὶ εἰς τοὺς Ἀράβας ὀφείλεται ἡ πρώτη τῆς Φαρμακευτικῆς βελτιώσις.

Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν κατεγίνοντο ἰδίως εἰς τὴν χημείαν, καὶ ὁ κύριος αὐτῶν σκοπὸς ἦτο ἡ ἐξ ἄλλων μετάλλων κατασκευὴ τοῦ χρυσοῦ, καὶ ἡ ἀνεύρεσις φαρμάκων πρὸς ἐπέκτασιν τῆς ζωῆς. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην συνεγράφησαν καὶ τινὰ βιβλία, ἦτοι φαρμακοποιεῖα, ἀντιδοτήρια τάξεις καὶ κανονισμοὶ διὰ τοὺς φαρμακοποιούς. Ἢ μετὰ ταῦτα κατάκτησις τῆς Ἰσπανίας ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατὰ τὸν 8ον αἰῶνα καὶ αἱ σαυροφορίαι κατὰ τὸν 11ον μέχρι τοῦ 18ου αἰῶνος μετέφερον τὰς ἀραβικὰς συνήθειας καὶ τὴν ἀραβικὴν σοφίαν ἐν Ἑυρώπῃ, καὶ οὕτω διεδόθη καὶ ἐγκαθιδρύθη ἐν Ἑυρώπῃ ἡ φαρμακευτικὴ ἐπιστήμη ἡ καταγωγὴ δ' αὐτῆ τῆς ἐπιστήμης βεβαιούται καὶ ἐκ πολλῶν ἀραβικῶν δογμασιῶν τῶν φαρμάκων, αἵτινες καὶ μέχρι τῆς σήμερον παρέμεινον λ. χ. Alcohol Naphla Alkali Root Syrup Camphor κτλ.

Κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ πρώτου χριστιανισμοῦ εἰς πᾶσαν τὴν Ἑυρώπην ἡ ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευσις εἶχε ἀνατεθῆ τοῖς μοναχοῖς οὗ ἕνεκα τὰ Μοναστήρια τῶν Βενεδεκτινῶν εἰς τὸ Montecassino καὶ εἰς τὸ Salerno, ἀμφοτέρω ἐν Ἰταλίᾳ, ἦσαν ἕνεκα τῆς θέσεως καὶ τοῦ προσηρτοῦ των, τὰ κυριώτερα καταφύγια διὰ τοὺς ἀσθενεῖς καὶ τραυματισθέντας σταυροφόρους. Ἐνεκα τῆς ἀξιολόγου ταύτης ἀπορίας οἱ μοναχοὶ τῶν ἱδρυμάτων τούτων ἐξητακλήθησαν σπουδαιῶς ἐν τῇ ἰατρικῇ καὶ ἀποκατεστάθησαν περιώνυμοι διδάσκαλοι, χρησιμεύσαντες εἴτα εἰς τὰς αὐτῶν συσταθείσας ἰατρικὰς σχολὰς, αἵτινες μεγάλης ὑπολήψεως ἀπελάμβανον κατὰ τὴν ἑγδοὸν αἰῶνα. Ὁ αὐτοκράτωρ Φρειδερίκος ὁ δεύτερος μέγας τὸ πνεῦμα, τὴν καρτερίαν, καὶ τὴν μεγαλοφυλίαν, διέσημος διὰ τὴν ἐγκαθίδρυσιν πολλῶν ἐπιστημονικῶν καταστημάτων, ἐτροποποίησε τὴν ἀραβικὴν ἰατρικὴν, διέταξε καὶ παρέσχε κανόνας ἱατρονομίους, τοὺς ὁποῖους αἱ πλείστα τῶν Ἑυρωπαϊκῶν Ἐπικρατειῶν βραδύτερον ἀπεδέξαντο.

Συνεπεία αὐτῶν οἱ ἰατροὶ ἦσαν ὑπόχρεοι νὰ ἐπισκέπτονται διὰ τριστῖαν τὴν Ἀκαδημίαν, καὶ νὰ ὑποβάλλωνται μετὰ ταῦτα εἰς ἐξέτασιν καὶ ἀπόλαυσιν τοῦ τίτλου Magister. Πρὸς τούτας ἐγκαθιδρύθησαν ἰδιαιτέρως φαρμακεῖα, Stationes τότε ἐπικαλούμενα, δὲν ἦτο δ' ἐπιτετραμμένον οἱ ἰατροὶ νὰ κατέχωσι τοιαῦτα ἢ νὰ συναίτηζονται μετὰ τῶν ἐγόντων ταῦτα. Οἱ φαρμακοποιοὶ Confectionarii τότε καλούμενοι ὑποχρεοῦντο πρὸς λήψιν ἀποδείξεως περὶ τῆς ἰανότητος των ἐκ μέρους τοῦ ἰατρικοῦ συμβουλίου καὶ διεκρίνοντο ἵνα κατασκευάζωσι φάρμακα κατὰ τὸ ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως ἐρισθῆν ἀντιδοτάρων τῆς σχολῆς τοῦ Salerno.

Ἢ σύστασις φαρμακείων ἐπετρέπετο εἰς τινὰς πόλεις μόνον· ἐπιτροπὴ δὲ ἐκ τριῶν διασήμεων ἀνδρῶν εἶχεν ἀναλάβει τὴν ἐπαγρύπνησιν τῶν φαρμακείων καὶ καταγγεῖλαι πάσας νοθεύσεις προερχομένης ἐξ ἀισχροκερδείας.

Τὸ ἐξῆρον τῶν ἰατρικῶν τούτων διατάξεων ἀπεδείχθη ὑπὸ τῆς πείρας, διὰ καὶ ἀπεμνήθησαν τούτους καὶ ἐν Γαλλίᾳ καὶ ἐν ταῖς λοιπαῖς μετὰ ταῦτα ἐπικρατεῖαις. Ἐν Montpellier ἐσοστήθη τὸν 15 αἰῶνα, καὶ ἐν Παρισίους τὸν 13 αἰῶνα ἱατρικῶν σχολεῖων. Ἐσοστήθησαν δὲ ταῦτοχρόνως καὶ φαρμακεῖα ἀπαγορευθεῖσας τῆς ἐξασκήσεως τοῦ ἀγυρτικοῦ ἐπαγγέλματος τῶν τότε φαρμακοποιῶν καὶ βοτανευτῶν, Apothecarii et Herbarii. Τὸν 14 καὶ 15 αἰῶνα συνεστήθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον σχεδὸν εἰς πάσας τὰς εὐρωπαϊκὰς ἐπικρατείας κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ἰταλῶν καὶ Γάλλων φαρμακεῖα. Ἐν Λονδίῳ συνεστήθη τὸ πρῶτον φαρμακεῖον τὸ 1344 ἐν Λειψίᾳ, τὸ 1409 καὶ ἐν Βερολίῳ τὸ 1488.

Τὰ ἐν Γερμανίᾳ φαρμακεῖα καθιδρύθησαν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῆς τοπικῆς ἀρχῆς δημοσίᾳ δαπάνῃ, ἢ διεύθυνσις δὲ τῶν ἱδρυμάτων τούτων ἀνατέθη εἰς ἀνδρας ἐν Ἰταλίᾳ σπουδάζαντες, οἵτινες ἐπρωρηθόντο τὰ πλείστα τῶν φαρμάκων ἀπλῶν τε καὶ συνθέτων ἐξ αὐτῆς.

Ἢ πρακτικὴ τάσις μέχρι τοῦ 15 αἰῶνος ἀπέβλεπεν εἰς τὴν ἀνεύρεσιν φυτῶν πρὸς κατασκευὴν νέων ἱαματικῶν μέσων, ὡς καὶ τὴν παραγωγὴν Ουαμασιῶν φαρμάκων.

Ἀφοῦ ὅμως ἡ παιδεία ἐξηπλώθη, ἐσοστήθησαν τὸν 14 αἰῶνα ἐν Βιέννῃ Ἐιβελέβερη, Λειψία καὶ ἄλλαις πόλεσι Πανεπιστήμια, δι' ὧν ἡ τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης διδασκαλία ἀποκατέστη κοινότερα. Ἐνεκα τῆς σπουδῆς τῆς χημείας, ἦτις διεδόθη κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην καίτοι κατὰ τὸ πνεῦμα τῶν Ἀράβων, καὶ τῆς ἐμφανίσεως ἀνδρῶν ἐργασθέντων οὐ μόνον εἰς συγγραφὰς ἀλλὰ καὶ εἰς χημικὰς ἐφευρέσεις ὡς Royer Baeco, Albert Bolstaedt, Baimun dus Basileus Valentinus, καὶ τῆς ἐφευρέσεως τῆς τυπογραφίας δι' ἧς ἠνεώθη τὸ στάδιον τῶν ἐπιστημῶν, καὶ τῆς ἀνακαλύψεως τέλος τοῦ Νέου κόσμου παρασχόντος πληθὺν νέων πολυτίμων φαρμάκων, ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη σπουδαιῶς ἀνεδείχθη, νέα περίοδος δι' αὐτὴν ἠνεώθη ὡς καὶ διὰ τὸν οὐσιώδη αὐτῆς κλάδον, τὴν φαρμακευτικὴν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ταύτην ἠδὲξήθησαν τὰ συγγράμματα τῆς φαρμακευτικῆς διὰ τῆς συγγραφῆς νέων φαρμακοποιῶν, ἰδίως δὲ διὰ τοῦ συγγράμματος τοῦ Saladin von Aesculo τοῦ ἀρχιάτρου τοῦ ἡγεμόνος τῆς Νεαπόλεως, ἐν ᾧ διαλαμβάνονται τινὲς κατὰλληλοι συνθέσεις χημικοφαρμακευτικῶν σκευασιῶν καὶ περιγράφονται οἱ χαρακτῆρες τῆς γνησιότητος καὶ τῆς νοθεύσεως αὐτῶν.

Μεγάλως ἀνέδειξε τὴν φαρμακευτικὴν καὶ τὸ

κατὰ τὰ 1484 εἰς Παρισίους· ἐλδοθῆν φαρμακευτικὸν διάταγμα, δι' οὗ ἀπηρτίτο παρὰ τῶν φαρμακοποιῶν ἐπιστημονικὴ ἐκπαίδευσις καὶ μετὰ ταῦτα αὐστηρὰ ἐξέτασις· ἐπετρέπετο δὲ εἰς αὐτοὺς ἡ παραχώρησις σημαντικῶν προνομίων καθότι θεωροῦντο ἴσοι τοῖς μάλλον πεπαιδευμένοις ἀνδράσι καὶ ἀναγνωρίζοντο ὡς ἀξιοὶ τοῦ διορισμοῦ ἐν τοῖς ἀνωτέροις πολιτικοῖς ἀξιωμασίαις.

Ὁ 16 αἰὼν ἦτο πλήρης προόδων διὰ τὴν φαρμακευτικὴν. Τὰ ἀνωτέρω ἀναφερθέντα πολυτιμα συγγράμματα Ῥωμαίων, Ἑλλήνων καὶ Ἀράβων, πρότερον σπάνια ἀντίγραφα ὄντα, ἦδη ἐπολλαπλασιάσθησαν διὰ τῆς τυπογραφίας καὶ ἐσχολιάσθησαν ὑπὸ διαφόρων ἐπιστημονίων, ὥστε τοῖς πᾶσι καθίστατο εὐλόγος ἡ προμήθεια τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἱπποκράτους, τοῦ Celsus, τοῦ Διοσκορίδου, τοῦ Γαληνοῦ τοῦ Ὀρειβάσιου, δι' ὧν διεδόθησαν αἱ γνώσεις τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν καὶ τῆς φαρμακευτικῆς τῶν ἀρχαίων· ὁ ἔρως πρὸς τὰς φυσικὰς ἐπιστήμας ἠδὲξασε σπουδαίως καὶ ὁ τῶν φαρμάκων ἠσασαυρὸς πολυτρόπως ἐπλουτίσθη.

Α . . .

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΜΟΥ ΕΡΩΣ

Εἰκῶν.

I

Ἐπερφηάνως κρατῶν εἰς τὰς χεῖράς μου τὸ ἀπολυτήριον τοῦ Γυμνασίου προσήλθεν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ Πανεπιστημίου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ ἐγγυητοῦ μου, ὅπως ἐγγραφῶ εἰς τὸ μητρεῖον τῶν φοιτητῶν.

Ἢ ἡμέρα αὕτη δι' ἐμὲ εἶνε ἀξιοσημείωτος, καὶ διὰ πολλὰ μὲν ὥσως ἄλλα, ἀλλὰ καὶ διότι κατ' αὐτὴν εἶπον τὸ πρῶτον ψεῦδος . . . Παρηγορήσου, ἀρχαῖε νεανία! γενόμενος δικηγόρος πολλὰκις ὀα ἀναγασθῆς νὰ ἀρνηθῆς τῶν πελατῶν σου τὰς γνώσεις ὑπογραφάς! . . . Ἰδοὺ δὲ ποῖον ἦτο τὸ πρῶτον τοῦτο ψεῦδος: ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τοῦ ὑπογραμματοῦ πῶσιν περιουσίαν ἔχω, ἀπεκρίθην—ἀφοῦ αὐτός τε καὶ ὁ ἐγγυητής μου με διεβεβαίωσαν ὅτι πρῖναιται περὶ ἀπλοῦ τυπου—ὅτι ἔχω περιουσίαν 18 χιλιάδων δραχμῶν!!

Ὅμοι! οὔτε τάφον εἶχον ἰδιόκτητον!

Μέχρι τοῦδε δὲ ἀγνοῶ καὶ διατὶ με ἠρώτησαν καὶ διατὶ ἀπεκρίθην οὕτω.

— Τί θὰ σπουδάσετε;

— Νομικά!

— Ὁχ! παιδί μου, τί καταλαβαίνετε ἀπ' αὐτῆ τὴν ἐπιστήμῃ. . . ἀλήμονο!!

Καὶ κινῶν τὴν κεφαλὴν ἔγραψε . . .

— Εἶνε ἐπιστήμη εὐρεῖα . . . εἶπον με στόμφορ νομιμοδιδασκάλου τοῦ μέλλοντος!

— Πολὺ καλὰ, φίλε μου . . . καλὴν πρόδον σοῦ ἐπεύχομαι . . .

Ἀπῆλθον.

Ἔπι υπογραμματεῦ, υπογραμματεῦ, πόσον σὲ ἐνομούηθην μετὰ ταῦτα καὶ σ' ἐδικαίωσα ἕταν εἰς ἀντιδικὸς μου μὲ ἐξήπατησε δικάσας με ἐρήμην... ἕτερος δὲ μὲ ἐξέθρισε... ἕταν εἰς πελάτης μου οὐ μόνον δὲν μ' ἐπλήρωσεν, ἀν καὶ ἐκέρδισε τὴν δίκην, ἀλλ' εὐηρεστήθη νὰ μὴ ζημιωθῇ οὔτε τὰ χαρτόσημα ἕταν ἕτερος εἰς τὸ Βίρηνοδικεῖον μου ἐνεχείρισε πομπωδῶς φουσέκιον περιέχον δύο δραχμὰς εἰς πεντάρας πάσης ἐθνικότητος καὶ ἐποχῆς... Ἄλλὰ δὲν εἶχον ἀδικον καὶ ἐγώ· ἕταν προσῆλθον παρὰ Σοὶ πρὸς ἐγγραφὴν ἤμην ἀπλοῦς Θεατῆς, μετὰ δὲ ταῦτα ἀνῆλθον ἐπὶ τῆς σκηνῆς, τότε δὲ μόνον εἶδα ὅτι αἱ ἀστραπαὶ οὐδὲν ἄλλο ἤσαν εἰμὴ ῥητίνη, ὁ κεραυνὸς τετεκεῖ ἀσπλάγχχνος συρόμενος, ἡ βροχὴ κιβώτιον πλήρες γασσῶν καὶ βεβιθῶν, ἡ σελήνη λαθωμένο παρὶ, αἱ φιάλαι αἱ πλήρεις Βορδιγαλλίου, Μιλάγας, Καμπανίτου καὶ Μεδέρας ξύλινοι... τὰ χοιρομήτρια χάρτινα... ὁ ἰπότης Ἀρμάνδος τυπογράφος καὶ ἡ Δόνα Βιρενίκη πλούτριά... Ἄλλ' εἰς τὸ προκείμενον... Ἦτο τετάρτη ὥρα καὶ ἡμίσεια ὅτε ἐξῆλθον ἐπὶ γραφείου, ἀλλ' ἐπειδὴ εἶδον ἐπὶ τοῦ προγράμματος ὅτι ἀπὸ τῆς ἕως μέχρι τῆς ἕως ὅα παραδώσῃ Ῥωμαϊκὸν δίκαιον ὁ Καλλιγὰς, δὲν ἠκολούθησα τὸν ἐγγυητὴν μου, καὶ ἔμεινα μόνος μετὰ τῶν ἐντυπώσεών μου καὶ τῶν ὄνειρων τῆς ἡλικίας μου, περιπατῶν ἀπὸ τοῦ Ῥήγα μέχρι Γρηγορίου καὶ κροτῶν ἐπὶ τῶν λιθοστρώτων προφυλαίων τὰ ὑποδήματά μου καὶ τὴν βράβδον μου, ἣν τὸ πρῶτον ἤδη ἔφερον.

II

Ἴδου ἐγὼ ἐπὶ τέλους φοιτητῆς! Βόρε σχολαστικῆ διδάσκαλε μὲ τοὺς καταλόγους καὶ τὰς ἀπουσίας σου, μὲ τοὺς κλήρους καὶ τὰς ἐξηγήσεις σου... Τὰ ἔτη, ἐσκέφθην, παρέρχονται ταχέως! Ὅα γίνω τελειόφοιτος... διδάκτωρ... ὑψηλῆς... καθηγητῆς... μὰ δὲν εἶνε δύσκολον; δὲν εἶνε διόλου... Ἴδου καὶ ἡ Ἀκαδημία... Ἔῖνε πολὺ... εἶνε πολὺ... διατί πολὺ; Ὅα γίνω... Τότε διῆλθον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου πάντα τὰ ἀξιώματα, πάντες οἱ νομοδιδάσκαλοι καὶ ἐν γένει πάντες οἱ σοφοί—διότι δὲν ἰκανοποιούμην γινόμενος μόνον νομικός, ἀλλ' ἠθέλον νὰ γίνω καὶ φιλόσοφος καὶ πολιτικός καὶ ῥήτωρ καὶ ποιητῆς καὶ μουσικός.—Ἐἶδον ὑποχωρούσας πρὸ ἐμοῦ τὰς σκιὰς τοῦ Σόλωνος καὶ τοῦ Ἀγκούργου, τοῦ Γαίου, τοῦ Ἡρακλίου, τοῦ Οὐλιπιανοῦ, τοῦ Πικύλου καὶ τοῦ Μοδεστίνου... τοῦ Σωκράτους, τοῦ Πλάτωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτέλους... τοῦ Περικλέους καὶ τοῦ Δημοσθένους, τοῦ Σοφοκλέους καὶ τοῦ Ἀριστοφάνους, τοῦ Γκαίτε, τοῦ Σίλλερ, τοῦ Οἴγκκν καὶ τοῦ Μολιέρου... τοῦ Βελλίνη, τοῦ Δονιζέττα, τοῦ Βετόβεν, τοῦ Μίζαρτ καὶ τοῦ Γκουινώ... Καὶ πάλιν τοῦ Περικλέους καὶ πάλιν τοῦ Ἀριστοφάνους... Ἴδου καὶ οἱ Γράκχοι καὶ ὁ Κλει-

σθένης, Ἴδου... καὶ εἶτα πάλιν πάντες ὁμοῦ συγκυρημένοι... οἱ δὲ καθηγηταὶ μου μοῦ ἐφάνησαν, φυσικὰ, ἀνυπόφορα μορμολύκεια... Ὡ! ὄνειρα, ὄνειρα τῶν ἀνοικτῶν ὀφθαλμῶν, ἄτινα τόσον ἀρέσκεισθε βυσαίνοντα τὴν νεότητά, ποῖος ὄνειροκρίτης θὰ ἐξηγήσῃ τοὺς γρίφους σας; Βεβαίως ὅμως ὅπουδ' ἴητε καὶ ἀν εὐρεθῇ δὲν ὅα ἦνε ὀλιγώτερον ἀγυρτικὸς τοῦ ἐξηγουμένου τοὺς νυκτερινούς συναδέλφους σας!... Ἄλλὰ τὸ ὠρολόγιον ἐσήμανε πέντε... καὶ οἱ φοιτηταὶ συνωθοῦντο πρὸς τὴν Νομικὴν αἴθουσαν...

III

Ἐπλησίασα εἰς τὴν θύραν... ἡ αἴθουσα ἦτο πλήρης, καὶ τὰ παράθυρα αὐτὰ ἦσαν καταλειμμένα... δὲν ἐπροχώρησα ὅμως ὅπως εἶθον γωνίαν τινὰ κενὴν, διότι τὴν δειλίαν μου ἐπηύξησε τὸ τιμωρηθῆν Ὀάρος δύο γειτόνων μου... ὁ εἰς ἦτο καλόγηρος, σπουδαζών, ὡς ἔλεγεν, εἰδικῶς κανονικὸν δίκαιον, μόλις δὲ εἰσῆλθε καὶ εὐθὺς ἐξεβράχην πανταχόθεν ἀπανειλημμένα κρυγαὶ «παπῆ... παπῆ...» συνοδευόμεναι ὑπὸ κρότων ποδῶν, χειρῶν καὶ βράβδων... ὁ δεύτερος ἦτο φοιτητῆς ἐκ Σμύρνης φέρον εἰς τὰς χεῖρας γάντια καὶ εἰς τὴν κεφαλὴν ὑψηλὸν ἐστὶλβωμένον πλινθὸν μόλις εἰσῆλθε καὶ οὗτος καὶ οἱ αὐτοὶ κρότοι συνοδουσαν συγκυρημένας κρυγάς, μετὰ τῶν ὀπῶν διεκρίνοντο αἱ λέξεις, «Ψηλὸν, Ψηλὸν...»

Αἱ! πῶς νὰ εἰσέλθω τώρα ὁ δυστυχὴς ἐγὼ! Ἄπειραθην ἀπαξ, ἀλλ' ἤκουσα τοὺς παραστάτας μου δίδοντας διὰ τῶν χειλέων συνθηματικὸν ἦχον ὅμοιον ἐκείνου, ὃν ἀκούει τις ὅταν γέμων φίλῃ, κολλῆας τρώγεται, ἢ κύων προσκαλεῖται νὰ πλησιασῇ, ἠθέλον δὲ δι' αὐτοῦ νὰ εἰρωνευθῶσιν ἰδίως τὸ μικρὸν τοῦ ἀναστήματός μου... —διότι οὐδέποτε ὑπῆρξα γίγας—ὡστε εὐθὺς ὀπισθοχώρησα καὶ ἐκρυψά ταχέως τὴν κεφαλὴν μου, ὡς χελώνη ἐπὶ τῆ ὀσά διαβάτου... Ἄλλ' Ἴδου εἰσῆλθεν ὁ καθηγητῆς... ἕνα παρατεταμένον... ἠκούσθη, καὶ πάντες ἀπεκαλύφθησαν, ἐνῶ οἱ πόδες κατεγίνοντο νὰ σβύσωσι τὰ ῥιφθέντα χαμαὶ σιγάρα. Ὁ καθηγητῆς ἤρχισε νὰ διηγεῖ... δὲν ἤρρησα ὅμως νὰ ἐννοήσω ὅτι δὲν ἐννοῶ—παρέδιδε δὲ καὶ συνέχισεν—καὶ Ἴδου ὅτι ἦτο εὐτύχημα ὅ,τι ἐθεώρουν ὡς δυστυχίαν, διότι πλησίον τῆς θύρας ὃν ἠδυνήθην εὐθύς ν' ἀπέλω λέγων κατ' ἐμαυτὸν «ὡς ὑπάγω νὰ συνεχίσω τὰ ὄνειρά μου, καὶ μεθ' ὅσον προπαρσκευασθεὶς ἐρχομαι καὶ τὸν ἀκούω καλλιτέρα»... Ἐνομούμην μάλιστα ἀκόμη καὶ τὰς γριφώδεις φράσεις τοῦ καθηγητοῦ «ὁ ὑποκατάστατος τοῦ ὑποκαταστάτου εἶνε ὑποκατάστατος τοῦ κληρονόμου» (Substitutus substituto est substitutus instituto) ἔλεγε... Δυστυχὴς ἐγὼ! Αἱ! Δὲν εἶχα δίκαιον νὰ φύγω!;

IV

Δὲν εἶνε κατὰλληλος ἐδῶ ὁ τόπος διὰ νὰ κα-

τατάξω τὰ ὄνειρά μου—εἶπα ἐξελθόν. Ὁ δριζὼν εἶνε πολὺ στενὸς καὶ τὰ ὄνειρά μου πολὺ μεγάλα... εἰς τὰς Στήλας, εἰς τὰς Στήλας!... Καὶ Ἴδου ἐγὼ μετ' ὀλίγον πρὸ τοῦ Ὀλυμπίου... ἀναπνέω, περιπατῶ ζωηρῶς... ἐπαναλαμβάνω καὶ κατατάσσω τὰ ὄνειρά μου... ἐκτυλίσσω τὰ σχέδιά μου, καὶ μετὰ χίλια προθύστερα δὲν ἐννοῶ ὅτι δὲν τελειώνουν ποτὲ ὡς ἀποτελοῦντα κύκλον ἀνευ ἀρχῆς καὶ τέλους... Ἔν τούτοις οὐδὲν εὕρισκα δύσκολον, οὐδὲν ἀκατήρθωτον... εἶμαι νεώτατος, ἔλεγον, βλάξ δὲν εἶμαι, ἔχω θέλησιν, καὶ εἶμαι μὲν ὄρφανός, ἀλλ' ἔχω πολλούς καὶ ἰσχυρούς προστατάτας... οἰκοὶ! δὲν εἶχον εἰσαίτι ἀναγνώσει τὰς ἐξῆς γραμμὰς τοῦ «Λίνε» ἀδὲν ἐδίστασαν (οἱ πατρικοὶ φίλοι) νὰ μοὶ δώσουν ἀξιολόγους συμβουλὰς μὲ διεβεβαίωσαν περὶ τῆς ἀγάπης των καὶ μοὶ ὑπεσχέθησαν προστασίαν. Ἦν τούτοις μεθ' ὅλα ταῦτα θὰ ἀπέθνησκον τὴς πείνης ἀν δὲν ἀνεμιγνύετο εἰς τὰς ὑποθέσεις μου εἰς ἀξιόλογος ἀνθρώπος... Μοὶ ἔδωκε νὰ φάγω... ὅτι τῷ ἦμαι εὐγνώμων διὰ βίου. Τί κρῖμα ὅμως, νὰ μὴ δύναμαι νὰ τὸν ἐναγκαλισθῶ... διότι ὁ ἀξιότιμος οὗτος ἀνθρώπος εἶμαι ἐγὼ ὁ ἴδιος». Ἄλλ' ἐφάσα πλὴνον πρὸ τῆς γερύρας τοῦ Σταδίου... ὁ ἥλιος εἶχεν ἤδη δύσει... τὸ φῶς ἦτο ἀμυδρότατον ἢ μάλλον ἦτο σκότος σχεδόν, μάρτυρες μου ἔστωσαν αἱ νυκτερίδες, αἱ γλαυκῆς καὶ πάντα τὰ νυκτόβια... Ἄλλὰ τί βλέπω!... Μελανεμίον ἀμαζῶν προηγείται ἐμοῦ 100 περίπου βήματα... ὁ ἀρπύριον ἀγεὶ καὶ φέρει τὴν ποδὴν ἐσθῆτά της καὶ τὸν λεπτὸν καὶ μακρὸν ἐπενδύτην της... ὁ ῥομαντικὸς θροῦς αὐτῶν φθάνει μὲχρι τῶν ὠτων μου... ἡ ξανθὴ καὶ μακρὰ κόμη της λυτὴ κυματίζει εἰς τοὺς ὤμους της... φέρει μικρὸν καὶ μέλαν πηλίδιον ἀνευ οὐδενὸς κοσμηματος... Γελῶτε, ἔχων τις ταιαύτην κόμην ἔχει ἀνάγκην κοσμημάτων; Τρέξατε καλλιτέχναι... μὴ ἀφίνετε τὸ πρότυπον αὐτὸ νὰ φύγῃ... Ὅα σὰς ἀπαθανάτισῃ... ἡ δόξα σας ἐκατὸν μόνον βήματα προηγείται ἐμοῦ... Ἴδου, εἶπον, τὸ ἰδανικόν μου... Ἴδου ὁ ἔρωσ μου... οἴαδ' ἴητε καὶ ἀν ἦσαι, θὰ πὲ ἀγαπήσω... σὲ ἀγαπῶ... σὺ θὰ ἦσαι ἡ Γρατσιέλλα μου, ἡ Φουρναρίνα μου, ἡ Λαύρα μου, ἡ Ἰουλία μου, ἡ Βιργινία μου... Ὅπισω τὰ ἰδανικά μου καὶ τὰ ὄνειρά μου πάντα... Ὅα προηγῆθῃ πάντων ὤμων ὁ ἔρωσ... Σὺ, ἄστρον μου, θὰ ἐνθαρρύνῃς τὰς μελέτας μου! τὸ μειδίαμά σου καὶ ἡ θωπεία σου, θεότης μου, θὰ διαλύῃ τὰς ὀλβίας μου... τὸ δὲ φίλημά σου, ἀγία μου καλλονὴ, θὰ μὲ διδάσκη τί εἶνε ἐπιγίσιος εὐτυχία!... Ἦ ἀμαζῶν ἐντούτοις ἐβάδιζεν ἀμαζωνικῶτατα... ἐγὼ δὲ ποῦ νὰ τὴν φθάσω! Νὰ τῆς φωνάξω «στῆθι γόγασσα!»; ὄχι... ἐσκέφθην,

τοῦτο θὰ ἦναι ἀπότομον καὶ προσβλητικόν... Ὅα τὴν φθάσω... ὅπου καὶ ἀν τὴν φθάσω... Ὅα τὴν ἴδω καὶ... καὶ τότε βλέπομεν... Ἦν τῷ μεταξύ ἐν τούτοις ἄς συνθέσω τὸ πρῶτον μου ποίημα εἰς τὴν ἀγνωστον...

«Σὲ ἀγαπῶ μὲ ἔρωτικ πλατωνικὸν καὶ θεῶν... Ὡς Πυγμαλίων... Ὁ ἀγνωστὸς μου καλλονή, ὁ καλλονὴ ἀγία Καὶ οὐρανία...»

Ἄρκαϊ... ἄρκαϊ... ἐσκέφθην, ἄλλοτε τὸ τελειῶνω. Ἴδου, τώρα δὲν ἀπέχω πλέον πολὺ αὐτῆς... διότι παραδόξως ἐστάθη ἐπ' ὀλίγον πρὸ τοῦ κτιρίου αὐτοῦ, ἴσως διὰ νὰ συνομιλήσῃ μετὰ τοῦ ἀστέρος ἐκείνου... ἄς ἀποκαλυφθῶ καὶ ἄς προσηυθῶ ὅτι ἀπευθύνομαι πρὸς τὴν ἀνατέλλουσαν Σελήνην ἀπαγγέλλων μεγαλοφώνως τὸν τελευταῖον στίχον... Ἐμπρός...

Ὁ! ἀγνωστὸς μου καλλονή! ὦ καλλονή... Φρόκη!... ἐστράφη. Τί βλέπω! ἔχει βυθθεῖαν γενειάδα καὶ φοβερὸν μύστακα... Φιδί ἡ ἀγνωστὸς μου... ἡ λατρεία μου... ἦτο Ῥιζαρίτης! —Τί ἔχεις!... μοῦ λέγει ἀγρίως... —Τίποτε... δὲν ἔχω... εἶχα... —Μετ' ἑαυτοῦ οὔτε εἶχε οὔτε ἔχασες, χάρμα!... Μεταβολὴ, ἑαυτέμου... τρέξε μήπως ὁ σεβασμιώτατος μαθητῆς τοῦ Ῥιζαρείου σχολῆς σοῦ τῆς βρέξῃ!... ἔτρεξα...

Ἦμην πλέον ἐκτὸς βολῆς... ὅτε ἐστάθην... ἀνέπνευσα... ἐνομούηθην ὅτι πεινῶ καὶ ἐφάσα εἰς τὴν οἰκίαν μου ὅπου μὲ περιέμενεν ἡ τράπεζα καὶ ἡ καλὴ μου μήτηρ... Αὐτὸς ἦτο ὁ πρῶτός μου ἔρωσ!... Ἄρά γε δὲν ἦτο καὶ ὁ τελευταῖος;!... Ὅτω ἐνανάγησε τὸ πρῶτον ὄνειρον. Ἄρά γε δὲν ἐναυάγησα καὶ ἄλλα;!... Ἄπαντήσατε σεις, φίλοι μου, εἰς τὸ τελευταῖον τοῦτο... σεις, οἵτινες μετὰ τριῶν ἐτῶν δικηγορικὴν ζωὴν μὲ συνεχάρητε διορισθέντά ὑπουργικὸν γραμματεῖα, καὶ μετὰ τριῶν μηνῶν νέαν ζωὴν μὲ συνελοπήθητε παυθέντα... Δ. Γρ. Κ.

II ΗΜΙΣΕΛΗΝΟΣ

Ἐπὶ τινων βυζαντινῶν νομισμάτων φαίνεται ἐνθεὶ μὲν ἡ Ἄρτεμις, βαστάζουσα τόξον καὶ παρέρτραν, ἔνθεν δὲ ἡ ἡμισελήνος καὶ ὑπερῶν αὐτῆς ἄστρον. Κατὰ τὴν 15 αἰῶνα γενόμενοι οἱ Τοῦρκοὶ κύριοι τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκόσμησαν διὰ τῆς ἡμισελήνου τὰς ἀκρας τῶν μινναρέδων καὶ τὰς σημάδας αὐτῶν. Τούτου ἕνεκεν ὑπέθεσαν πολλοὶ, ὅτι, μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως, ἀνέλαθον οἱ Τοῦρκοὶ ὡς ἴδιον ἐθνικὸν σύμβολον τὸ

παλαιόν σύμβολον του Βυζαντίου. 'Επί του θέματος τούτου συνέταξε πολλοῦ ἀξίαν διατριβήν δ' ἐν τῷ πανεπιστημίῳ Κοπεγχάγης καθιγηγῆτης τῆς ἱστορίας κ. Σχιέρν. Διευφιστήτων τὴν ὑπόθεσιν, παρατηρεῖ ἐν πρώτοις, ὅτι οἱ Τοῦρκοι οὐδέποτε οὐδαμῶς ἐπεδείξαντο σεβασμὸν πρὸς τὴν ἑλληνικὴν ἀρχαιότητα, κατέστρεψαν δὲ βανδαλικῶς τὰ καλλιτεχνικὰ μνημεῖα τῶν τε ἀρχαίων καὶ τῶν μέτων αἰώνων. Ἐπαρκεῖ βεβαίως περιπτώσεις, ἐμπεδοῦσα ὁποσδήποτε τὴν ὑπόθεσιν ἐκείνην, ἢ ἐξῆς: Πιστὸς θιασώτης τοῦ τελευταίου τῶν Παλαιολόγων ἦτο ὁ βενετὸς εὐπατρίδης Νικόλαος Βάρδαρος, γενναῖος πρὸς τοὺς μαχητὰς Μωάμεθ τοῦ Β' ἀγωνισάμενος, καταλιπὼν δὲ μακρὰν ἐκθεσιν περὶ τῆς ἀμόνης τῆς πόλεως. Ὁ βενετὸς ἱστοριογράφος, περιγράφων τὴν μνημ. 1453 νυκτερινὴν ἐπίθεσιν τῶν Τούρκων, μνημονεύει προφητείας, ἥτις ὑπὸ τούτου μὲν ἀναφέρεται εἰς τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον, κατὰ μείζονα δὲ πιθανότητα ἔλαθε τὴν ἀρχὴν τῆς ἐκ τινος ἐπεισοδίου, ὅτε τὸ Βυζάντιον ἐπολιορκεῖτο ὑπὸ τοῦ Φιλίππου Μακεδόνος. Κατὰ τὴν προφητείαν, ἡ Κωνσταντινούπολις δὲν θὰ ἠλίσκετο ὑπὸ τῶν πολεμίων, ἐφ' ὅσον δὲν ἀνέτελλεν εἰς τὸν ὀρίζοντα τοσοῦτον ἐσκοτισμένη ἢ πλησιρακὴς σελήνη, ὥστε νὰ γείνη δρατὴς μόνον ὁ ἡμισὺς δίσκος αὐτῆς. Ἄλλὰ καὶ ἐξ ἄλλων πολλῶν τεκμηρίων καὶ ἐκ τῶν ἀσφαλεστάτων ὑπολογισμῶν τοῦ δανου ἀστρονόμου Σισλλεροῦπ ὑπάρχει ἀναμφισβήτητον, ὅτι τῇ νυκτὶ τῆς 22 - 23 ματίου 1453, ὅτε ἐξῆλθε ἡ Κωνσταντινούπολις, συνέβη ἐκλειψεῖ σελήνης, ὑπ' ἄλλων μὲν ἐπὶ μακρὸν χρόνον ἀγνοηθεῖσα, ὑπὸ δὲ τοῦ Μορδμάν καὶ ἄλλων διαμφοισθηθεῖσα. Ἡ διήγησις τοῦ Βαρδάρου, συμφωνοῦσα πληρῶστα πρὸς τὰ ἐξαγόμενα τῶν ἀστρονομικῶν ὑπολογισμῶν, εἶ μᾶλλον φαίνεται ἀξιόπιστος, ὅποταν λέγη, ὅτι ἐμβρόντητοι ἔβλεπαν ἐπὶ τῆς ἐκλείψεως τῆς σελήνης οἱ Ἕλληνας, ἐξ ἄλλοι δὲ ὑπὸ χαρᾶς οἱ Τοῦρκοι, ἐκλαβόντες αὐτὴν οἰωνὸν τῆς προσεχοῦς νίκης των. Οὐδαμῶς λοιπὸν παράδοξον τῇ ἀληθείᾳ θὰ ἦτο, ἂν οἱ Τοῦρκοι, ἐξ εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς ἐπὶ τῷ θριάμβῳ χαρᾶς δρμάμενοι, προσελάμβανον εἰς τὰ πολεμικὰ καὶ ἐθνικὰ αὐτῶν σύμβολα τὴν κατὰ τὸ ἡμισυ σκοτισθεῖσαν σελήνην. Ἄλλ' ὁ κ. Σχιέρν εὐλόγως διατείνεται, ὅτι ἡ τουρκικὴ ἡμισέληνος οὐδὲν κοινὸν ἔχει πρὸς τὸ προμνημονευθὲν ἐπεισόδιον, διὰ τὸν ἀπλοῦν λόγον, ὅτι ἦτο σύμβολον τῶν Ὁσμανίων Τούρκων, πρὶν οὗτοι καταλύσωσι τὸ βυζαντινὸν κράτος, καὶ δὴ καὶ πρὶν ὑπερβῶσι τὰς τῆς Ἀσίας ὄρις. Ὁ σουλτάνος Ὀρχάν (1320—1360) προσήλωσεν ἀργυρᾶν ἡμισέληνον εἰς τὴν εὐρυρὰν σημαίαν, ἣν ἐδώρησατο τοῖς στρατοῖς αὐτοῦ καὶ μάλιστα τοῖς Γεννητάρσις. Πολλῶ δὲ πρότερον τοῦ Ὀρχάν, ὁ σουλτάνος Μωάμεθ Τεκές (1192—1200) ἐκόσμησε δι' ἡμισέληνον τὴν σκηνὴν του, ὅτε ἤρχε τῶν Τούρκων τοῦ Χουζρέτι,

ἂν τὸ βασιλεῖον εἶχεν ἰδρυθῆ ἐπὶ τῶν ἐρείπειων τοῦ βασιλείου τῶν Σελτζούκων. Ἐάν οὗτος ἔχη τὸ πρᾶγμα, ζήτημα ἀναρπύεται, πόθεν ἔλαβον οἱ Τοῦρκοι τὴν ἡμισέληνον; Ὁ ἀνελασίζόμενος ἑπόσον σενῶ; συνδέονται τὰ ἦθη καὶ ἔθιμα πάντων τῶν μαωμεθανικῶν φύλων μετὰ τοῦ θρησκευματος αὐτῶν, θὰ ἀνεξήτει τὴν γένεσιν τοῦ συμβόλου ἐν αὐτῷ τῷ Ἰσλάμ. Ἄλλ' ἐπειδὴ τὸ Ἰσλάμ διερρητὴ διαμαρτύρησις κατὰ τοῦ Σαχάιμου καὶ τῆς ἀστερολατρίας του, ἀπίθανον φαίνεται, εἶ δὲ Μωάμεθ ἔδωκε τοῖς στρατοῖς του σύμβολον ἐν τῶν οὐρανίων σηματίων, ἀφ' οὗ αὐτοῖς τοῖς εἰδῶδες «νὰ μὴ κλίνοσι γόνυ μῆτε πρὸ τοῦ ἡλίου, μῆτε πρὸ τῆς σελήνης, ἀλλὰ πρὸ τοῦ δημιουργήσαντος ἀμφοτέρω Θεοῦ», καὶ ἀφ' οὗ τὸ «σαν τσάκ σελίρ» ἦτοι ἡ τοῦ Προφήτου ἱερὰ σημαία οὐδεμίαν φέρει ἡμισέληνον. Οἱ Τοῦρκοι, πρὶν προσέλθωσιν εἰς τὸ Ἰσλάμ, ὄλιγον ἢ οὐδὲν κατὰ τὴν θρησκείαν διέφερον τῶν ἄλλων λαῶν τῆς ἀνατολικῆς φυλῆς, Τουγκουσίαν, Μογγόλων, Σαμογυτῶν, Φίνων κ.λ. ὡμολόγουν δὲ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἐν τῇ βορείῳ Ἀσίᾳ εὐρέως διαδεδομένου Σαμανισμοῦ. Αὐτὸς ὁ Πισιγκις Χάν, ὁ ἀμάσας περὶ τὴν λήξιν τοῦ 12 αἰῶνος, δὲν ἦτο μαωμεθάνος. Ὁπαδὸς τοῦ Προφήτου ἐγένετο μάλιστα ὁ ἔγγονος ἐκείνου καὶ πλεῖστα ἄλλα τῶν δημοφύλων σιφινῶν, μετ' ὧν ὁ μάχημος ἠγεμὼν τῷ 1209 ἐξεπέδησε τὸ μέγα σινικὸν ταίχος; καὶ ἔδρασε τὸ βασιλεῖον τῶν Μογγόλων πρὸς βορρᾶν τῆς Σινικῆς. Ὁ τὰ κατορθώματα τούτου ἱστορήσας σύγχρονος Μεγγουχ ἐκ Σινικῆς διαβεβαιεῖ, ὅτι ἡ μεγάλη τῶν Τατάρων πολεμικὴ σημαία εἶχεν ἐνὲκ λευκοτήτας ἵππων οὐράς καὶ τὴν ἡμισέληνον, ἥτις διὰ τοῦτο οὕτε ἑλληνικὴ εἶνε, οὕτε ἀραβικὴ, ἀλλ' ἀνατολική. Ἀνατολικὴ ὡσαύτως εἶνε πολλὰ ἔθιμα καὶ παραδόσεις Τούρκων καὶ Τατάρων τῆς νοτίου Ῥωσσίας καὶ Τουρκίας, οὐδὲν κοινὸν ἔχοντα πρὸς τὸ Ἰσλάμ. λ. χ. αἱ ἐπιστάσεις αἱ γεωγραφικαὶ καὶ οἱ κρημνοὶ τῶν δεξιόσινων, ἡ μαλάκωνσις ὡμοῦ κρέατος ὑπὸ τὰ ἐπίπνια, ἡ σπαγὴ τοῦ βασιλικῆ ἵππου ἄμα τῇ τελευταίῃ τοῦ σουλτάνου, ἡ πρόσληψις κυνῶν εἰς φυλακὴν τῶν σκηνῶν, αἱ τεχνικαὶ πυραμίδες ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν φονευμένων πολεμίων κ.λ.

Π ΕΦΗΜΕΡΙΣ «ΦΙΓΑΡΩ»

Κατὰ τὸν δημοσιευθῆντα ἐσχάτως ἀπολογισμὸν τῆς γνωστῆς ἐφημερίδος τῶν Παρισίων «Φιγαρώ», αἱ εἰσπράξεις τῆς ἐφημερίδος ταύτης, διὰ τὸ ἔτος 1880, ἀνῆλθον εἰς φρ. 5,919,000, τὰ δὲ ἔξοδα εἰς φρ. 3,614,000, εἰς τοὺς μετόχους δ' αὐτῆς διανεμήθη τὸ καθαρὸν κέρδος φράγ. 2,305,000. Ἐκ τῶν ἐσόδων, φρ. 2,116,000 προέκυψαν ἐκ συνδρομῶν, φρ. 2,178,000 ἐκ πωλήσεως φύλλων καὶ φρ. 1,025,000 ἐξ εἰδηποιήσεων. Κατὰ τὸ 1880 τὸ «Φιγαρώ» ἐδημῶνισε: φρ. 1,880,000 διὰ χάρτην, τυπωτικὰ καὶ φέρων, φρ.

38,000 δι' ἔξοδα ταινιῶν, φρ. 362,000 διὰ ταχυδρομικὰ, φρ. 485,000 διὰ σύνταξιν, φρ. 257,000 διὰ μισθοδοσίαν ὑπαλλήλων διεκπεραιώσεως κ.λ. φρ. 580,000 διὰ διάφορα ἔξοδα. Κατὰ μέσον ὅρον τὸ «Φιγαρώ» δημοσιεύει καθ' ἑκάστην 78,000 φύλλα. Ω.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

Δικηγόρος τις ἐπρόκειτο νὰ ὑπερασπισθῆ κίβηλοποιόν. Τὸ ἔγκλημα ἦτο σοβαρὸν καὶ αὐταπόδεικτον.

— Μὰ πῶς, λέγει εἰς τὸν παλάτην του, κατήντησε ἔως εἰς αὐτὸν τὸν βαθμὸν, νὰ κάνης κίβηλα νομισματα;

— Ἄ, κύριε, λέγει ὁ κατηγορούμενος, δὲν εἰξεύρεις πόσον εὐκόλον εἶνε κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ ἀποκτήσῃ τις τὰ γνήσια;

Ἐσχάτως ἐν Νέκ Ἰόρκῃ συνάθροισις πιστῶν ὑπῆρχεν ἐν τινι πρεσβυτεριανῷ καθ', ὃ δὲ ἱερεὺς, ἀφοῦ πρῶτον ἐπεκαλέσθη τὴν ἐλεημοσύνην τῶν παρεστῶτων, ἔδωκε τὸν πλόν του ἵνα περιφέρωσιν αὐτὸν πρὸς σύναξιν τῶν προσφορῶν.

Ὁ πῖλος, ἀφοῦ ἔκαμε τὴν γύρον ὅλον τοῦ ναοῦ, ἐπιστρέφει εἰς τὸν ἱερέα, χωρὶς νὰ περιέχῃ ὄβολον.

Τότε οὗτος ἀναστρέφων αὐτὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ὅπως δείξῃ ὅτι δὲν περιέχει τίποτε, ἀναφωνεῖ μετὰ ζήσεως:

— Σὲ εὐχαριστῶ, Θεέ μου, ὅτι μοῦ ἐφύλαξες τὸ καπίλο μου, ἀφοῦ ἐπέμψεν ἀπὸ τὰ χέρια τοῦ αὐτοῦς δημηγόρου.

Κουρεὺς τις ἔκαμνε τὴν ἐξῆς παρατήρησιν περὶ τῶν πελατῶν του:

Εἰς τὰ σαράντα τὰ γένηα τῶν περιττοτέρων ἔχουν χρομᾶ ὡπᾶν ἀ.λαταίπερα, εἰς τὰ πενήντα, ὡσᾶν ἄλας καθαρῶτα εἰς τὰ ἑξήντα πολλῶν γίνονται πάλιν καθαρῶτατα μαύρα.

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Ποῖαν νὰ τάμη τις τοῦ βίου τρίβον; Ἐν μὲν τῇ πολιτείᾳ διενέξεις καὶ πράξεις χαλεπαί· ἐν οἴκῳ δὲ φροντίδες, ἐν ἀγορῆς δ' ἰδρῶς καὶ κάματος· ἐν θαλάσῃ τρώμος, ἐν δὲ τῇ ξενιτείᾳ, ἂν μὲν ἔχῃς τι, φόβος, ἂν δὲ ἀπορῆς, θλίψις καὶ στενωχῶρια. Ἐγγαμος εἶσαι; πόσαι φροντίδες καὶ μέριμναι! Εἶσαι ἀγαμος; θὰ ζῆς ἐν ἐρημίᾳ. Τὰ τέκνα, πόνοι· ἐλλιπὴς ὁ ἄπαις βίος. Ἢ νεότης ἀφρων· τὸ δὲ γῆρας πάλιν ἀδρανές. Καὶ λοιπὸν προτιμότερον θὰ ἦτο ἢ νὰ μὴ γεννηθῇ τις ἢ γεννώμενος αὐτίκα ν' ἀποθνήσκῃ. (Ποσειδίππος).

Ἐπαντήσις. Παντοῖαν τοῦ βίου τάμη τρίβον. Ἐν μὲν τῇ πολιτείᾳ δόξα καὶ πράξεις γενναῖαι· ἐν τῷ οἴκῳ ἀνάπαυσις, ἐν δ' ἀγορῆς φύσεως χάρις· ἐν τῇ θαλάσῃ κέρδος, ἐν δὲ τῇ ξενιτείᾳ, ἂν μὲν ἔχῃς τι, τιμὴ· ἂν δὲ ἀπορῆς, οὐδεὶς γνωρίζῃ τοῦτο. Εἶσαι ἐγγαμος; ἔχεις οἶκον ἀριστον· ἂν δὲ ἀγαμος,

ζῆς ἐτι ἐλαφρότερον. Τὰ τέκνα χαρὰ· ἀφροντίς δ' ὁ ἄπαις βίος. Ἢ νεότης βόμην καὶ σφογῶς· σεβᾶσμιον δὲ πάλιν τὸ πολιδὸν γῆρας. Ἀνθ' ἃ ἦτο λοιπὸν προτιμότερον νὰ μὴ γεννηθῇ τις, ἢ νὰ ἀποθάνῃ γεννώμενος. Πάντα τοῦ βίου εἰν' εὐχάριστα. (Μητροδώρος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἦν πρό τινος χρόνου ἀπεβίωσεν ἐν Wakefield τῆς Σκωτίας ὁ Μάρκος Φίρθ, διευθυντὴς ἐνὸς τῶν μεγίστων μαχαροποιεῖων ἐν Σκωτίᾳ. Ὁ φιλανθρωπώτατος οὗτος τῶν νεωτέρων χρόνων ἀνήρ, ἐφάμιλλος πολλῶν ἄλλων, κατέλιπε περιουσίαν ἐνὸς ἑκατομμυρίου λιρῶν στέρλινθων. Ἐγεννήθη ἐν Sheffield τῷ 1817· εἰργάσθη τὸ πρῶτον ὡς ἀπλοῦς ἐργάτης παρὰ τινι μαχαροποιῷ τῆς πόλεως ταύτης, ἔπειτα δ' αὐτὸς οὗτος ἱδρυσεν ἐργοστάσιον καὶ ἐσχημάτισε μετὰ τινος ἑτησιμαντικὴν περιουσίαν. Ἐξελέχθη ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν τοῦ δήμαρχος τῆς πόλεως Sheffield καὶ ἀρχηγὸς τῆς συντεχνίας τῶν μαχαροποιῶν· τοῦτο τὸ δεύτερον ἀξίωμα θεωρεῖται ὡς ἡ μεγάλη τῶν τιμῶν, ἡ δυναμένη ν' ἀποδοθῇ εἰς τινα, διότι ὁ ἀρχηγὸς τῶν μαχαροποιῶν ὑποδέχεται ἐκάστοτε τὸν ἠγεμῶνα ἐρχόμενον εἰς ἐπίσκεψιν τῆς πλουσίας πόλεως, ἥς ἡ φήμη εἶνε παγκόσμιος ὡς πρὸς τὴν κατασκευὴν τῶν κοπτερῶν ἐργαλείων.

Πολλάκις ὁ Μάρκος Φίρθ ὠμίλει περὶ τῶν ἀγῶνων, οὗς ὑπέστη ἐν ἀρχῇ τοῦ σταδίου του. Ἠρχίσαι, ἔλεγεν, ἐκ τοῦ ἀπολύτως ἀναγκαίου ἐφοδίου καὶ διὰ κοπιώδους ἐργασίας. Διὰ τῆς τάξεως καὶ τῆς οἰκονομίας ἐπέτυχον. Ὁ πρῶτος κανὼν τοῦ βίου μου ἦτο νὰ ἐκτελῶ μόνος τὰ πάντα καὶ ν' ἀρχίζω τὴν ἐργασίαν μου ἐν τέταρτον τῆς ὥρας πρὸ τῶν ἄλλων. Αὐτὸ τὸ τέταρτον τῆς ὥρας καθ' ὃ προηγοῦμαι ἦτο τὸ σπέρμα τῆς χροσθῆς συγκομιδῆς, ἣν ἀπεκόμισαι.

Δις ἐκλεγεθεὶς ὡς ὑποψήφιός εἰς τὴν Βουλὴν τῶν κοινοτήτων, ἀπεποιήθη, ἐπιθυμῶν ν' ἀπερρωθῇ ἐλοθύμως εἰς τὸ ἔργον, οὗτινος ἀρχὴν ἐποίησατο, τοῦ νὰ ἐπιτηρῇ τὰ ὕλικα συμφέροντα τῶν ἐργαζομένων ἐν τῷ ἐργοστασίῳ αὐτοῦ.

Ἐν τοῖς ἰδρύμασιν, ἅτινα ἡ πόλις Sheffield ἐπιδεικνύει ἐκ τῆς μεγαλοδορίας τοῦ Μάρκου Φίρθ, εἶνε κατάστημα ἐν ᾧ διακόσιοι νέοι ἐκπαιδευόνται ἐντελῶς καὶ ἐν ᾧ οἱ κάτοικοι παρευρίσκονται εἰς ἐπιστημονικὰς ἀκροάσεις, γυμνάσιον ἐν εὐρυχώρῳ αἰθούσῃ τοῦ καταστήματος, περιλαμβανοῦσα ὑπὲρ τοὺς 600 ἀκροατὰς. Ἐκτίσεν ὡσαύτως ἐν Rainsoor γυροκομεῖον, ὅπου οἱ πτωχοὶ εὐρίσκουσι στέγην, θέρμανσιν, φωτισμὸν, καὶ λαμβάνουσιν οἱ μὲν ἔγγαμοι 10 σελίνια καθ' ἑβδομάδα, οἱ δὲ ἀγαμοὶ 7. Ὁσαύτως κατασκευάσας μέγαν δημόσιον κήπον, ὅπου οἱ ἐργάται τοῦ Sheffield ἔρχονται τὸ ἑσπέρας πρὸς ἀνάπαυσιν. Τέλος δὲ ἱδρυσεν τὴν Σχολὴν τοῦ Φίρθ, πρὸ τινῶν μνηθῶν ἐγκαινισθεῖσαν, ὅπου οἱ μαθηταὶ

διδάσκονται οίκα και ἐν τοῖς πανεπιστημίοις μαθήματα, καὶ ἤτινος ἡ προίσις ἀνέρχεται εἰς 20,000 λίρας στερλίνας.

Τῷ 1832 ἑπτὰ πλούσιοι κάτοικοι τῆς πόλεως Κιγκιννάτης ἔτρωγον ὄμοῦ· ἐπῆλθε δ' αὐτοῖς κατὰ τὸ γεῦμα ἡ σκέψις νὰ ἐφορτάζωσιν ἐτησίως τὴν ἡμέραν τοῦ γεύματός των ἐκείνου διὰ γεύματος ὁμοίου διαρκούντος τοῦ βίου αὐτῶν.

Μετὰ τὸν θάνατον ἐνός τῶν μελῶν τῆς παραδόξου ταύτης Ἐταιρίας, ἀπεφασίσθη τὸ καθήκον αὐτοῦ νὰ μείνῃ εἰς τὴν θέσιν του καθὼς καὶ τὸ πινάκιον καὶ ἡ μερίς, οἱ ἐπιζώντες δὲ παρήγγειλον πάντοτε τροφὴν δι' ἑπτὰ πρόσωπα. Ἀλλὰ πλὴν τούτου ἔθεντο φιάλην οἴνου ἐν κιβωτίῳ, ὃν ἐμελλε νὰ πῆρ ὁ τελευταῖος ἐπιζών. Ὁ διδάκτωρ Ἰωάννης Βαττιέρ ἐξεπλήρωσε τὸ ὕψιστον αὐτὸ ἔργον ἐνόμιον τῶν καθισμάτων τῶν ἀποθανόντων αὐτοῦ φίλων. Μόνος ἐν τῇ προσδιωρισμένῃ ὥρᾳ παρευρέθη εἰς τὴν συνέντευξιν, ἔχων περὶ αὐτὸν ὅ καθίσματα κενά· τὸ περιώνυμον κιβώτιον ἀνεώχθη, ἐπλήρωσε τὸ ποτήριόν του καὶ ἀπήγγειλε πρόποσιν εἰς τὸν θάνατον, συγκρούσας πρὸς ποτήρια ἀκίνητα τὸ ἰδικόν του.

Ὁ διδάκτωρ οὗτος Βαττιέρ πρὸ μηνὸς ἀπῆλθε ν' ἀνεύρῃ τοὺς φίλους του εἰς τοὺς τόπους τῆς ἀναγκύσεως, καὶ οὕτω τὸ «γεῦμα τῶν ἑπτὰ» ἔσχε τέλος.

Πόσον εἶνε μέγα τὸ κράτος τῆς φιλαργυρίας ἐπὶ τοῦ κατεχομένου ὑπ' αὐτῆς, καὶ εἰς τί δύναται νὰ τὸν ὠλήσῃ, μαρτυρεῖ τὸ ἐπόμενον ἀνεκδοτὸν ἔπερ ἀναφέρει γαλλικὴ τις ἐφημερίς.

Ὁ φιλάργυρος Ν... καίτοι ἔχων ὑπὲρ τὰς διακοσίας χιλιάδας φράγκων εἰσόδημα, ἦτο τύπος τέλειος ἐξηνταβελώνου. Εἶχε τσακίς προσκληθῆ εἰς γεῦμα ὑπὸ τῶν γνωρίμων του χωρὶς νὰ τοῖς ἀνταποδώσῃ οὔτε ἓνα ποτήρι νεῖδ, ὥστε τελευταῖον οὐδεὶς προσεκάλει αὐτόν.

Τούτο ἐλύπησε σφόδρα τὸν καλὸν μας φιλάργυρον, ὁ ὅποιος ἐν τέλει ἔλαβε τὴν ἡρωϊκὴν ἀπόφασιν νὰ ἀλλάξῃ ἔξιν καὶ νὰ καλέσῃ ἀπαξ τοὺς φίλους του.

Ἀπαξ ἀποφασίσας τὸ πρᾶγμα ὁ Ν... ἔκαμε σημαντικὰς ἐτοιμασίας, καὶ τινὰ ἐσπέραν ὑπὲρ τοὺς εἰκοσι προσκεκλημένους παρεκάθητο εἰς τὴν τράπεζάν του, ἐφ' ἧς παρετίθετο τὰ ἐκλεκτότερα ἐδέσματα καὶ οἱ σπανιώτεροι οἶνοι.

Ἀλλὰ δὲν εἶχον τελειώσει τὸ γεῦμα, ὅτε κραυγαὶ ὀδυνηραὶ ἀκούονται εἰς τὴν ἀλλήν ὑπηρέτης τις εἰσελθὼν ἄχρῳ, δμιλεῖ χαμηλοφώνως εἰς τὸν ἀμφιτρόνα, ἔστις αἰτήσας συγγνώμην ἐξέρχεται. Μετὰ πέντε δὲ λεπτά ἐπανέρχεται σχεδὸν ἐνδρακρὺς καὶ εἰς τὴν χεῖρα ἔχων κηλίδας αἵματος.

Ὅλοι συνωστίζονται περὶ αὐτόν, αἱ κυρίαὶ λιποθυμοῦσι.

— Τί εἶνε; . . . Τί εἶνε;

— «ὦ! λέγει ὁ Ν... Τί φοβερὸν δυστύχημα! Ἀκριβῶς ἐμπρὸς εἰς τὴν θύραν μου ἕνας δυστυ-

χῆς ἐργάτης, πατὴρ οἰκογενείας, κατεπλακώθη ἀπὸ ἐν ἀμάξι! . . . Ὁ ταλαίπωρος! . . . Τὰ καυμένα τὰ παιδιὰ του!

Καὶ δάκρυα ἐξέφρευον τῶν ὀφθαλμῶν του. . .

Ἡ συγκίνησις ἦτο γενικὴ.

— Ὅχι, λέγει ἀφῆρη; ὁ φιλάργυρος, δὲν θέλω νὰ λεχθῆ ἀπὸ κανένα ὅτι ἡ μικρὰ αὐτῆ ἐορτὴ ἐτελείωσε θλιβερῶς. . . Ἐλάτε, κύριοι . . . ὀλίγην γενναιότητα ἔκαστος!

Καὶ λαμβάνων πινάκιον ἐκ τῆς τραπέζης, κενόει ἐντὸς αὐτοῦ τὸ θυλάκιόν του. Ἦπειτα παρουσιάζει αὐτὸ κατὰ σειρὰν εἰς τοὺς συνδαιτυμόνας του, οἵτινες φιλοτιμοῦνται τίς νὰ δάσῃ περισσότερα. Καὶ συγχύθησαν οὕτω ὑπὲρ τὰ 1500 φράγκα ὑπὲρ τοῦ ἀτυχοῦς ἐργάτου.

Τούτο διεπκέδασε τὴν ὀλιψὴν καὶ ἡ ἐσπερὶς ἐξηκολούθησεν ἐν μεγάλῃ εὐθυμίᾳ.

Τί δὲ ἔμαθον τὴν ἐπιούσαν οἱ τόσον γενναίως δώσαντες τὴν συνδρομὴν των ὑπὲρ τοῦ παθόντος ἐργάτου; Ὅτι ὅλον ἐκεῖνο τὸ θλιβερὸν γεγονός δὲν ἦτο ἡ βδελυρὰ καμωδιὰ, τὴν ὁποίαν τοῖς εἶχε προσχεδιάσει ὁ ξενίσας αὐτούς. Ὁ δὲ κ. Ν... ἀφοῦ οὕτως ἔκαμε τὸ χρέος του πρὸς τοὺς φίλους του, ἐπανέλαβε τὰς προτέρας ἔξεις του.

Ὁ Βαυτρου εἶχεν ἐπισκερθεῖ τὴν βιβλιοθήκην τοῦ Escorial, μίαν τῶν πλουσιωτάτων τῆς Ἰσπανίας. Διευθύνετο δὲ ἡ βιβλιοθήκη αὕτη ὑπὸ μοναχῶν εἰς ἕκρον ἀμαθῶν, ὑπὲρ καὶ παρετήρησεν ὁ Βαυτρου. Αὐτὴν ἐκείνην τὴν ἐσπέραν ὁ Βαυτρου ἐπαρουσιάσθη εἰς τὴν βασιλέα φιλίππον Δ'.

— Μεγαλειότατε, εἶπεν ὁ Βαυτρου πρὸς τὸν βασιλέα, ἐὰν ἤμην βασιλεὺς τῆς Ἰσπανίας, ἤθελα ἀναθέσει τὴν διεύθυνσιν τῶν οἰκονομικῶν μου εἰς ἓνα τῶν μοναχῶν τοῦ Escorial.

— Καὶ διατί ὅα ἐκάμνετε τούτο;

— Διότι, μεγαλειότατε, οἱ μοναχοὶ οὗτοι εἶνε οἱ τιμιώτατοι ἄνθρωποι τοῦ κόσμου; δὲν ἐγγίζουσι ποσῶς τὴν παρκαταθήκην, ἣτις ἐνεπιστεύθη εἰς αὐτούς.

Εἰς ἀναμνηστικῆς

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Συνήθως ἡ ἀτμοσφαῖρα τῶν δωματίων, ἐν οἷς κείται ἀσθενὴς, ἕνεκα τῆς μὴ ἀνανεώσεως τοῦ ἀέρος εἶνε βαρεὴ καὶ μεμολυσμένη, δυσάρεστος εἰς τε τὸν ἀσθενῆ καὶ τοὺς περιέποντας αὐτόν. Εἰς καθαρισμὸν τῆς ἀτμοσφαιρας τοιούτων δωματίων, μέσον ἀπλοῦστατον ἔμα καὶ δραστηῖον εἶνε ἡ ὑγρὰ πίσσα. Διὰ ταύτης ἀλείφωμεν τοὺς ἐσωτερικοὺς τοίχους πηλίνης στάμνου, ἢν ἐπὶ ὀπιστάτου τοποθετοῦμεν εἰς ἰκανὴν ὕψος ἐντὸς τοῦ δωματίου. Ἡ ἐκ τῆς πίσσης ἐκπεμπομένη ὀσμὴ, καίτοι οὐχὶ εὐάρεστος, δὲν ἐνοχλεῖ τοὺς ἀσθενεῖς, οἵτινες εὐκολότατα ἀνέχονται αὐτήν. Οἱ πάσχοντες μάλιστα ἐκ νοσήματος τοῦ στήθους ὅα αἰσθανθοῦν οὐ μικρὰν ἀνακούφισιν ἐκ τῆς χρήσεως τοῦ μέσου ταύτου.